

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของวัดโสธรวรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2554

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

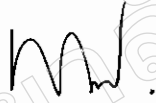
อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ ได้พิจารณา
ปัญหาพิเศษของ จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

.....
(อาจารย์ภควดี สมิธ)

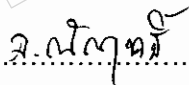
คณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ

..... ประธานกรรมการ
(ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ
(ดร.กิจชูเชต ไกรวาส)

..... กรรมการ
(อาจารย์เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธรรมเสนา)

วันที่ 14 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลืออนุเคราะห์และคำปรึกษาอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์นิตย์ ธารเสนา คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร. กิจฐเขต ไกรवास อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้อง โดยเริ่มตั้งแต่ การสร้างความกระจ่างในเรื่องกรอบแนวคิดในการวิจัย การค้นหาทฤษฎีต่าง ๆ วิธีดำเนินการวิจัย รวมถึงการเขียนวิเคราะห์ผลข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งส่งผลให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และพระคุณของอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้สั่งสอน อบรมผู้วิจัยจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บพภารี คณาจารย์ และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จุฑาทากรณ์ ทองเพ็ญ

ชื่อปัญหาพิเศษ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัย “การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ประชากรที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สูงที่สุด ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว	12
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	19
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	23
ข้อมูลเกี่ยวกับวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวคิดในการวิจัย	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	เกณฑ์การแปลผล	42
4	ผลการวิจัย	44
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา	47
	ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	56
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
	สรุปผลการศึกษา	66
	อภิปรายผลการศึกษา	68
	ข้อเสนอแนะ	73
	บรรณานุกรม	77
	ภาคผนวก	81
	ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	45
2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	47
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี	48
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	49
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคม และวัฒนธรรม	50
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	51
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	52
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว	53
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่	54
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามช่วงอายุ... 56
12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามช่วงอายุ..... 56
13	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา..... 57
14	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา..... 58
15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ 58
16	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ 60
17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ 61
18	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน..... 62
19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว 63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจุดเริ่มต้นของการเดินทางมาท่องเที่ยว.....	64
21	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	64

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 หลวงพ่อพุทธโสธร	27
2 วัดโสธรวรารามวรวิหาร	28
3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	38

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศและประชาชนทุกระดับชั้น แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และมีชื่อเสียงย่อมเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ เป็นจำนวนมากทำให้เกิดการใช้จ่ายขึ้นในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งการเดินทาง การขนส่ง อาหาร ของที่ระลึกต่าง ๆ การนำเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การท่องเที่ยวช่วยสร้างงาน และกระจายรายได้ให้คนในชาติเป็นอย่างมาก และยังสามารถกระจายกำลังคนในลักษณะงานต่าง ๆ ตามแหล่งต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องใช้กำลังคนในลักษณะงานต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย

การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมองค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยเรียนรู้ผ่านทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น

วัดโสธรวรารามวรวิหารนั้นก็เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเยี่ยมชมความสวยงามของวัดและกราบไหว้ขอพรที่วัดโสธรวรารามวรวิหารเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเทศกาลวันสำคัญทางศาสนาและวันหยุดนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ วัดโสธรวรารามวรวิหารเป็นวัดที่มีความสวยงามและมีชื่อเสียงของจังหวัดฉะเชิงเทรา ถือได้ว่าเป็นวัดหลวงและมีความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีโดยทั่วไป วัดโสธรวรารามวรวิหาร อยู่ในเขตเทศบาลเมืองตั้งอยู่

ริมแม่น้ำบางปะกง เดิมชื่อว่า “วัดหงส์” สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเป็นที่ประดิษฐาน “หลวงพ่อบุญรอด” พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดฉะเชิงเทรา ชาวเมืองเคารพนับถือเป็นลึงค์คัลลิตีร์ ทุกวันนี้จะมีผู้คนมานมัสการปิดทองหลวงพ่อบุญรอดกันเป็นจำนวนมาก เนื่องจากพระอุโบสถหลังเก่าของวัดมีสภาพทรุดโทรม และคับแคบ ทางคณะกรรมการวัดจึงมีมติให้รื้อพระอุโบสถหลังเก่า และสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ โดยอัญเชิญพระพุทธรูปองค์จำลองไปประดิษฐานไว้ ณ อาคารชั่วคราว เพื่อเปิดให้ประชาชนได้มานมัสการตามปกติ และเปิดให้นมัสการวันธรรมดา เวลา 07.00 - 16.15 น. วันหยุดเวลา 07.00 - 17.00 น. บริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีบริการร้านค้าจำหน่ายอาหาร และสินค้าของที่ระลึกมากมายจากจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้บริเวณทำน้าของวัดมีบริการเรือหางยาวรับส่งผู้โดยสารระหว่างตลาดในตัวเมืองและวัดโสธรวรารามวรวิหาร และเรือบริการท่องเที่ยวลำน้าบางปะกง ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อีกทั้งแม่น้ำบางปะกงยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ล่องเรือดูปลาโลมา และเป็นแหล่งซื้อของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว บริเวณวัดก็มีแหล่งของฝากมากมายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อเพื่อใช้เป็นของฝาก (วัดโสธรวรารามวรวิหาร, ออนไลน์, 2550)

ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหารจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมจะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร ได้มีการดำเนินการประกอบไปด้วย การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร การให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์และการสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหารนี้เป็นประเด็นที่น่าสงสัยว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยเป็น การดำเนินกิจกรรมที่มีประสิทธิผลสามารถทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารเกิดความยั่งยืนได้หรือไม่ อย่างไร ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เองการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจึงเป็นเรื่อง ที่มีความจำเป็นสำหรับการค้นหาคำตอบของปัญหาการวิจัยในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง

สมมติฐานการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา: การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราโดยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว จุดเริ่มต้นของการเดินทาง

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ประกอบด้วย ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี, ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม, ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม, ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย, ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม, ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว, ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

2. ขอบเขตด้านประชากรวิจัย: ประชากรวิจัยสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัด โสธรวรารามวรวิหาร ซึ่งจากสถิติของ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2550 จำนวนทั้งหมด 175,525 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา: การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ.2553 ถึงเดือน เมษายน พ.ศ.2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยววัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่มายังวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ทำบุญ นมัสการหลวงพ่อโสธรและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบริเวณวัด

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการ วิธีการหรือแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบริเวณวัด โสธรวรารามวรวิหาร ซึ่งประกอบด้วย ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี, ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน, ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม, ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย, ด้านการมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ของชุมชน

ท้องถิ่น, ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม, ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว, ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายใน วัดโสธรวรารามวรวิหารให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี รวมทั้งให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีของไทย อาทิ ประเพณีสงกรานต์และประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการจัดการอย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวโดยทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้แก่ท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ และการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หมายถึง การให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับความรู้และประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธร ฯ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว และมีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมและการได้รับผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เช่น การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การจำหน่ายสินค้าที่ระลึกบริเวณวัดโสธร ฯ และการที่ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ เช่น การเข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความห่วงใยในทรัพยากรการท่องเที่ยว มีการจัดงานเทศกาล งานประจำปีในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริม

การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่น ได้รู้จัก มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า การจัดการการท่องเที่ยวที่ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธาและความน่าเชื่อถือ และการจัดการการท่องเที่ยวที่ทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ รวมถึงมีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงการรองรับนักท่องเที่ยวของโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว หมายถึง การมีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และมีมาตรการการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. ได้ข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ให้เป็นไปในทิศทางที่มีความยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว
 3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
 6. ข้อมูลเกี่ยวกับวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 8. กรอบแนวคิดในการวิจัย
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวจากที่องค์กรสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้น ณ กรุงโรมประเทศอิตาลี (นิคม จารุมณี, 2544) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้คือการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางที่มีค่า 3 ค่า เป็นเงื่อนไขในการท่องเที่ยว คือ

1.1 การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งโดยใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือใกล้ก็ได้

1.2 การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีสถานที่ที่เลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นมักมีสถานที่ที่มีความสวยงามทางทัศนียภาพมากหรือเป็นสถานที่ที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่หรือเป็นสถานที่ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี

กิจกรรมที่น่าสนใจซึ่ง ณ ที่นี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจแก่ผู้มาเยือน

1.3 การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง มีจุดประสงค์ในการในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ แต่มีความมุ่งหมายในการเดินทางอย่างอื่นโดยผู้เดินทางอาจมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า 1 อย่างก็ได้

จี และโชวี (Gee & Choy, 1989) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน โดยที่นักเดินทางนั้นคือนักท่องเที่ยวนั่นเอง

เสกสรรค์ ขวณิษฐ์ (2541) ได้กล่าวถึง ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

นิคม จารุมณี (2544) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจหรือก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม จนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ

สรุปแนวความคิดต่าง ๆ และความหมายของการท่องเที่ยวคือ การท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนของประเทศ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นและเข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีและนอกเหนือจากนั้นทำให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อน มีประสบการณ์ สร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้ร่วมเดินทางและเพื่อนมนุษย์อีกด้วย

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ พงสะบุตร และวิลาสวงศ์ พงสะบุตร (2536) กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยวคือ ปัจจุบันถือได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมีความร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นิคม จารุมณี (2544) ได้สรุปบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพิ่มเติมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

2. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปแบบเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยใน

การสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

3. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชาชน อย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมาย และเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง

5. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่าผลของตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่ายอาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

7. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้า อากาศ เหมือนการเกษตรอื่น ๆ

8. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

9. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ

10. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

11. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมพบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน

3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบัน ว.ท. (2542) ได้สรุปสาระสำคัญของระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และการตลาดท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) ซึ่งแยกกล่าวแต่ละประเด็น คือ แหล่งท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย ในประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องบางส่วนดังนี้

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อภิชาติ อินทร์พงษ์พันธ์ (2540) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไว้ว่า หมายถึง ธุรกิจและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้

1. การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นโดยปราศจากการเดินทางเห็นจะไม่ได้ การคมนาคมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวจนกลายเป็นอุตสาหกรรม
2. ที่พัก เมื่อมีการเดินทางก็จำเป็นต้องมีการพักแรม ซึ่งถือว่าอุตสาหกรรมที่พักเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เป็นอันดับสองรองจากอุตสาหกรรมของที่ระลึก
3. ร้านอาหารภัตตาคาร กิจกรรมร่วมที่ต้องเกิดในระหว่างที่นักท่องเที่ยวเดินทาง
4. บริการนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเดินทาง อำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว
5. สิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งสิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น
6. ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นธุรกิจที่ทำรายได้สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

7. ความปลอดภัย ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน

มนัส สุวรรณ (2541) สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสรรพสิ่งรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกประเทศ การให้บริการการท่องเที่ยว
2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ให้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ประกอบด้วย สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จำเป็นต่ออารยั้งชีพของประชาชน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกายทรัพย์สินและการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริม หรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องประกอบด้วยตัวของประกอบหลาย ๆ อย่างผสมผสานกัน

มูการ์ต และเมดิลค (Burkart & Medilk, 1981) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น (Amenity)

มิล และเมอร์ริสัน (Mill & Morrison, 1971 อ้างถึงใน ประกอบศิริ ภักดีพินิจ, 2545) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ ในด้านความสวยงาม ความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในสิ่งที่พัก ร้านอาหารร้านขายของที่ระลึกหรือบริการอื่น ๆ ปัจจัยพื้นฐานในเรื่องระบบการสื่อสารและสาธารณูปโภค การขนส่ง

สรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เพื่อช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งที่ท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย และมีความสุข รูปแบบการท่องเที่ยว

สำนักงานการท่องเที่ยว (2546) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวหลัก สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งมีการวางแผนป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ
3. การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี ตลอดจนเที่ยวชมมรดกทางประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน สามารถแบ่งได้เป็นการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรม ประเพณี และแหล่งประวัติศาสตร์
4. การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น เป็นการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาการสัมผัสโดยตรงกับคนที่มีเชื้อชาติและภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากคัวนักท่องเที่ยว ไม่ใช่การสัมผัสผ่านสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกาย หรือสุขภาพจิต การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมย่อยของการเล่นกีฬาด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) มีดังนี้

มนัส สุวรรณ และคณะ (2541) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสพความล้มเหลว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยว และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยมีการจัดองค์การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้พร้อมทั้งมีการประเมินผลการท่องเที่ยวด้วย

สรุปได้ว่าการจัดการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ อีกทั้งมีเป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่มีความเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการและแนวทางบริหารจัดการการท่องเที่ยว

วรรณพร วนิชชานุกร (2540) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีรูปแบบการบริหารใน 2 ระดับ คือระดับแนวนอนซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง และระดับแนวตั้งคือ หน่วยงานของรัฐใน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล แต่มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แรงงาน ความรู้ ตามอำนาจของผู้คนในท้องถิ่นได้ ซึ่งการบริหารงานควรครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ

จุฑามาศ จันทรัตน์ (2544) กล่าวว่า ในการที่การท่องเที่ยวของไทยจะก้าวไปสู่ทศวรรษหน้าอย่างมีมาตรฐานและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ผู้บริหารจัดการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนควรต้องมองการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและตระหนักถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของระบบ เพราะทุกส่วนล้วนมีความสำคัญและจำเป็นต้องพิจารณา 2 เรื่องหลักดังนี้

ระบบการท่องเที่ยว ซึ่ง ลีเพอร์ (Leiper, 1979) กล่าวว่า การท่องเที่ยวไม่ใช่เป็นอุตสาหกรรม แต่เป็นระบบเริ่มต้นจากนักท่องเที่ยวมีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลและแรงกระตุ้นแตกต่างกันไปจากนั้นจึงเริ่มหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ แล้วจึงตัดสินใจเดินทางจากที่อยู่เดิม โดยอาศัยการคมนาคมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งไปยังจุดหมายปลายทาง และ ณ จุดหมายปลายทางแห่งนั้นนักท่องเที่ยวก็เกี่ยวข้องประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย

ลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ซึ่ง ลีเพอร์ (Leiper, 1979) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีลักษณะเป็น “Partial Industrialization” มี 2 ส่วน คือ

1. เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน โดยนักท่องเที่ยวซื้อบริการจากภาคเอกชน
2. ไม่มีการแลกเปลี่ยน ไม่ได้มีไว้เพื่อขาย แต่หากเป็นสาธารณสมบัติ เช่น ชายหาดที่สวยงามคนไทยที่มีความเอื้ออาทร วัฒนธรรมไทยที่มีความเป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของภาคเอกชน และเป็นส่วนที่ต้องแบ่งปันและใช้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน ซึ่งส่วนนี้ทำให้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีลักษณะแตกต่างจากการขายสินค้าอื่น ๆ เพราะจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด การท่องเที่ยวจึงจะนำประโยชน์ไปสู่ทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

อดิคารี (Adhikary, 1995) ได้เสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว (7 - S Model) เพื่อมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. Strategy หมายถึง กลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความผสมกลมกลืนกันระหว่างวัตถุประสงค์ การจัดลำดับความสำคัญ การควบคุม และขอบเขตของกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งต้องประกอบไปด้วยกลยุทธ์ในการวางแผน การดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้ และต้องเป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งชาติด้วย

2. Structure หมายถึง โครงสร้างในองค์กรซึ่งควรจะเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับขั้นและการแบ่งหน้าที่ให้เหมาะสม เพราะโครงสร้างที่ดีจะเป็นกุญแจที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยว

3. System หมายถึง ระบบในการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งมีความหมายที่ครอบคลุมไปถึงระบบการจัดการข้อมูล ระบบการดำเนินงาน การปฏิบัติการ การเงิน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาดและระบบอื่น ๆ ด้วย โดยทุกระบบต้องมีการประสานร่วมมือกันและมีความสัมพันธ์กันในทุกชั้นตอน

4. Staff บุคลากรนับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการดำเนินการต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะบุคคลที่ทำหน้าที่บริการนักท่องเที่ยวจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบโดยจัดสรรบุคคลที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความผูกพันกับงาน มีความรับผิดชอบ ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ มีความจริงใจซื่อสัตย์ ทำงานดีประสพผลสำเร็จและสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจเป็นสำคัญ

5. Skill ในการทำงานทุกอย่างต้องอาศัยความชำนาญ งานจึงจะมีประสิทธิภาพ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 อย่างคือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่องาน

6. Style การรวมกันระหว่าง Staff และ Skill แต่ละคนจะมีรูปแบบในการดำเนินงานที่ต่างกัน โดยปกติแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

6.1 Autocratic Style หรือ Top Down Style

6.2 Democratic Style หรือ Bottom - Up

7. Share การแบ่งปันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น ความรู้ซึ่งนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวได้ดีที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยว ควรเป็นไปอย่างมีขั้นตอน มีคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบ มีบุคลากร มีทักษะ และรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกระบวนการ เพราะการจัดการที่ดีและมีระบบจะป้องกันการสับสน ซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานไปอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนในการตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการดังต่อไปนี้

1. กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพไว้

2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว

มากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่

3. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม จึงเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือน มีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2535) จากผลของการประชุมครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย จากหมายดังกล่าวสามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้น และสร้างกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้ประเทศต่างคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมมุ่งเน้นความสนใจทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและได้มีการลงนาม อันเป็นที่เกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม

หลักของอาหารท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อสามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของการบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะดวกของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่น และย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ

1.1 ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น

1.2 โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ

1.3 งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมืองรวมทั้งซากปรักหักพัง

1.4 ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก

1.5 ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา

1.6 ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ

1.7 ภาษา และวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา

1.8 วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ขนบธรรมเนียมการรับประทานอาหาร

อาหาร

1.9 ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ

1.10 ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไร ผู้ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย โดยแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประเภทได้ 5 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทาง โบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้และความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และ โบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อ

การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/ Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ครอบงำผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือการแข่งขันกีฬา ในขณะเดียวกันก็ได้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางจัดการรายการกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว นวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพร การฝึกกายบริหาร การฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยว บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของ ประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ต้องขึ้นภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

นั้น ๆ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการดังนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
2. การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวอีกด้วย
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน
8. การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย
10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล
3. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา

4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5. การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

2. การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี

3. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท

รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

1. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2. การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและวัฒนธรรม

3. การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวรวมทั้งการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดย

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อกระบวนการด้านการท่องเที่ยว

2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อกระบวนการด้านการท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกคนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบทท่องเที่ยว

ฟีเนล (Fenell, 1999) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สรุปได้ว่า

1. การท่องเที่ยวต้องกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2. การท่องเที่ยวต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น และกระทบต่อวัฒนธรรมดังกล่าวน้อย

ที่สุด

3. การท่องเที่ยวต้องยอมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์มากที่สุด

4. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

ความหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทัวริส (Tourism, 1990 อ้างถึงใน มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541) การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้ประกอบด้วยหลายมิติ กล่าวคือ จะต้องมีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจสังคมและสุนทรียภาพ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรักษา

ความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบสนับสนุนชีวิตหรือ Life Support System

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539 อ้างถึงใน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายสำคัญที่สุดในการพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบท

โอเวน และคณะ (Owen et al, 2000) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ให้ผลระยะยาวโดยคำนึงถึงแต่ละลักษณะของแต่ละพื้นที่และให้คนที่เป็นเจ้าของพื้นที่นั้นได้มีการร่วมตัดสินใจในการที่จะนำเอาการพัฒนานั้นเข้ามาในพื้นที่ของตนและได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงแก่คนในชุมชนถึงนักท่องเที่ยวด้วย แต่ไม่ใช่ทางออกสำหรับการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจเสมอไป
2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรมมีคุณภาพอยู่ในตัวของมันเองอยู่แล้วไม่ใช่เฉพาะจุดขายหนึ่งของการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะให้เป็นไปอย่างรวดเร็วหรือเป็นไปอย่างช้า ๆ จะต้องพิจารณาถึงลักษณะของพื้นที่ซึ่งประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าจะพัฒนาไปแบบช้า ๆ หรือเร็ว ๆ
4. ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ระยะยาวของชุมชนเป็นสำคัญ
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะให้ความสนใจต่อความต้องการและความปรารถนาของประชาชนในพื้นที่โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าจากแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทำให้เห็นว่าการท่องเที่ยวต้องมุ่งเน้นคุณค่า และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้

และรับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากร การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่าย ต้องตระหนักถึง มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม

หลักการและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

โรเจอร์ และสลิน (Roger & Slinn, 1995 อ้างถึงใน กราเดช พัทวิเชียร, 2544) โดย หลักการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพย์สินสำคัญ และมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว ต้องรักษา สิ่งแวดล้อมให้มีสภาพเหมือนเดิม มิให้ถูกทำลายในระยะสั้น
2. การท่องเที่ยวการจัดการกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ให้กับชุมชนแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเสมอภาคเท่ากับนักท่องเที่ยว
3. การจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต้องส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายทรัพยากร และก่อให้เกิดผลเสียหายในอนาคต หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
4. กิจกรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวควรยอมรับสภาพธรรมชาติและลักษณะของ สถานที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งเดิมของกิจกรรมหรือการพัฒนาดังกล่าว
5. ความกลมเกลียวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ต้องเกิดจากความต้องการของ นักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยว
6. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต้องไม่ทำลาย หลักการพัฒนาแบบยั่งยืน

ศรีพร สมบุญธรรม (2536) ได้สรุปลักษณะสำคัญ 6 ประการ ที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิด ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและ ระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสม ควรมุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มี ความน่าสนใจและผลตอบแทนสูงให้กับคนในท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นคือการแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนของบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานของ ข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคล ดังนั้นจึงมีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่านดังนี้

โคลาซา (Kolasa, 1969, p. 19) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ หรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในด้านข้อเท็จจริง หรือเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความ อึดเอียง

พัชรกร การันต์ (2533, หน้า 44 อ้างถึงใน กฤษ อินทร โกฎเศศ, 2538) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคลโดยการใช้ภาษาพูดหรือการเขียน และโดยมากความคิดเห็นจะเปลี่ยนเรื่องเกี่ยวกับความจริง

แองเจิล และสเนลโกรฟ (Engle & Snellgrove, 1979 อ้างถึงใน สวณีย์ คงเพชราทิพย์, 2546) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงความเห็น โดยอาศัยพื้นที่ความรู้ที่มีอยู่

ไอแซค (Isaak, 1977 อ้างถึงใน อมรนต์ มาลัย, 2546 หน้า 9) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางคำพูด หรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับทั่วไป โดยปกติแล้วความคิดเห็นแตกต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะขณะที่เจตคตินั้น ๆ ไปมีความหมายกว้างกว่า

เมอร์เรียม (Meriam, 1995 อ้างถึงใน อมรนต์ มาลัย, 2546, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความเชื่อ ทัศนะ การพิจารณา หรือ วินิจฉัย หรือการประเมินผล อย่างมีรูปแบบในใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความเชื่อที่มีน้ำหนักมากกว่าที่มีความรู้สึกในใจและมีน้ำหนักน้อยกว่าความรู้ที่แท้จริงหรือมุมมองที่เกิดขึ้นทั่ว ๆ ไปการแสดงออกถึงการพิจารณาหรือข้อแนะนำอย่างมีรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญหรือการแสดงออก เช่น การตัดสินใจ การพิจารณาคดี หรือการวินิจฉัยอย่างมีรูปแบบด้วยเหตุผลตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจที่มีกฎหมายรองรับ

โฮฟแลนด์ (Hovland, 1988 อ้างถึงใน อมรนต์ มาลัย, 2546, หน้า 10) ได้ให้ความแตกต่างของความคิดและทัศนคติไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกเป็นคำพูด ทัศนคติเป็นจิตสำนึกและเป็นเหตุให้เกิดการตอบสนองของคำพูด ทั้งนี้ความคิดเห็นใด ย่อมแสดงถึงการตีความข้อเท็จจริงในทางใดทางหนึ่ง แต่ลักษณะการตีความนั้นขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคล

ประสาท หลักศิลา (2541 อ้างถึงใน อมร มาลัย, 2546, หน้า 10) ได้สรุปไว้ว่า มติหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ของคนเรานั้นเกิดจากการพบปะสังสรรค์ประจำวัน และภูมิหลังทางสังคมที่มีอยู่จำกัด ที่ส่งผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์และเกิดความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2542 อ้างถึงใน อมรรัตน์ วัลย์, 2546 หน้า 10) อธิบายว่าความเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคล และเป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันและความเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

สรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล การเลี้ยงดู พื้นความรู้ คุณสมบัติประจำวันของแต่ละบุคคล ประสบการณ์การทำงาน การติดต่อระหว่างบุคคลหรือการได้รับข้อมูลข่าวสาร สถานภาพทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสถานะแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และการแสดงออกของความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้

1. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นดังนี้คือ

- 1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คืออวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ได้รับความรู้ ความคิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดไม่ดีต่อบุคคลภายนอก ประสบการณ์โดยตรงต่อบุคคล คือบุคคลได้ประสบการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือพบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
- 1.2 อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็กผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิด และให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย
- 1.3 ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือเมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียนหน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย
- 1.4 สื่อมวลชน คือสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น สื่อเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

ฟอสเตอร์ (Foster, 1996 อ้างถึงใน อมรรัตน์ วัลย์, 2546, หน้า 14) อธิบายว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้วยกัน 2 ประการ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ ต่อหมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคนคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือพิมพ์ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ค่านิยมและตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันต่างกัน

สุมาลี ตานันชัย (2539, หน้า 10 - 11) ได้สรุปว่าปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติประจำตัวบุคคล เช่น สถิติปัญญาความสามารถ พื้นฐานความรู้หรือการศึกษา ความเชื่อและสถานภาพ เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น สิ่งแวดล้อม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชน สถานศึกษา สภาพแวดล้อมในการทำงาน สื่อสารมวลชน ตลอดจนการปะสังสรรค์ติดต่อกันระหว่างบุคคล กลุ่มคน เป็นต้น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2539, หน้า 12 - 13) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆของคุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากก็จะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคลเป็นการได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลในกลุ่มใด ก็จะยอมและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นเป็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่มีอยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าแนวคิดของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไปทำนองเดียวกัน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมจะได้รับมาในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งบุคคลอาจมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันออกไปได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ข้อเท็จจริง การติดต่อสัมพันธ์ การรับข้อมูลข่าวสาร และ

ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเป็นอยู่หรือประสบมา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

ข้อมูลเกี่ยวกับวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 1 หลวงพ่อโสธร

ประวัติหลวงพ่อโสธร วัดโสธรวรารามวรวิหาร หลวงพ่อโสธรเป็นหลวงพ่องค์หนึ่งที่ทรงอานุภาพศักดิ์สิทธิ์มือกนิหาร เป็นพระพุทธรูปที่ทรงอานุภาพศักดิ์สิทธิ์ เป็นมิ่งขวัญของชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นที่รู้จักเคารพบูชาของประชาชนทั้งหลาย หลวงพ่อโสธรเป็นพระพุทธรูปที่หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้างประมาณ 1 ศอกเศษ ปรากฏชัดสมาธิเพชร แต่ได้เสริมแต่งขึ้นจากเดิมโดยพอกปูนลงลักปิดทองให้เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ หน้าตักกว้าง 3 ศอก 5 นิ้ว พระเนตรเนื้อเลียนแบบพระสมัขลานช้าง หรือเรียกกัน สามัญว่า พระลาว

ประวัติความเป็นมาของหลวงพ่อโสธรนี้มีผู้เล่าสืบ ๆ กันมาหลายกระแส ได้สอบถามผู้เฒ่าผู้แก่หลายคน ซึ่งท่านเหล่านั้นก็ได้รับฟังมาจากบรรพบุรุษเล่าให้ฟังต้องกันว่า “หลวงพ่อโสธร” ลอยน้ำมาก็มาผุดขึ้นที่หน้าวัดโสธร

ภาพที่ 2 วัดโสธรวรารามวรวิหาร

กล่าวกันว่าประชาชนจำนวนมากทำการนุดลากขึ้น โดยได้มีอาจารย์ผู้มีความรู้ทางไสยศาสตร์กระทำตามพิธีการอันถูกต้อง แล้วเอาด้านสายสิญจน์คล้องกับพระหัตถ์หลวงพ่อโสธร อัญเชิญขึ้นมาบนฝั่ง นำมาประดิษฐานในวิหารสำเร็จตามความประสงค์ แล้วก็จัดให้มีการฉลองสมโภช และให้นามหลวงพ่อกว่า “หลวงพ่อโสธร” องค์หลวงพ่อโสธรจริง ๆ นั้นในสมัยที่ลองลอยนำมาเดิม ป็นพระพุทธรูปที่หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ปางสมาธิเพชร หน้าตักกว้างประมาณ 1 ศอกเศษ รูปทรงสวยงามมาก

สถานที่วัดโสธรตั้งอยู่เดิม ภายเรกนั้นทางบกเป็นป่ามีหมู่บ้านคนน้อยมาก การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก เมื่อหลวงพ่อโสธรมาประดิษฐานอยู่ที่วัดโสธรแล้ว ประชาชนชาวเรือนับถือว่า ถ้าได้บอกขอต่อหลวงพ่อโสธรแล้ว สินค้าที่ซื้อขายคล่องเป็นเทน้ำเทท่า เรือแพที่ผ่านไปมาในแม่น้ำพอถึงที่ตรงกับโบสถ์หลวงพ่อโสธรแล้ว ผู้ที่นิยมนับถือและเห็นความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร ก็วิ่งเอาน้ำในแม่น้ำซึ่งนับถือว่าเป็นน้ำมนต์หลวงพ่อดื่มน้ำบ้าง ลูบศีรษะบ้าง ล้างหน้า ประพรมเรือสินค้าในเรือ ดังได้เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ครั้นต่อมาการคมนาคมทางบกสะดวกขึ้น จึงมีผู้คนไปนมัสการหลวงพ่อกันมากขึ้น ผู้ใดเจ็บป่วยก็มาขอความคุ้มครองจากหลวงพ่อโสธร และก็ได้รับสมความปรารถนาเป็นจำนวนมาก กิตติศัพท์ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร ได้แผ่ไพศาลไปในถิ่นต่าง ๆ (ประวัติวัดโสธรวรารามวรวิหาร, ออนไลน์, 2550)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาวนิวทีย์ เกษตรศิริ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและจัดพิมพ์เผยแพร่ในชุดโครงการวิถึทรรศน์ชื่อว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวถูกทำให้เป็นอุตสาหกรรม ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อจะรีดเงินจากกระเป๋านักท่องเที่ยว พัฒนาการทางการท่องเที่ยวจึงเป็นธุรกิจที่มีผู้ซื้อผู้ขายชัดเจน มุ่งสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ซึ่งได้แก่การขายบริการทางเพศ การก่อสร้างตึก อาคารขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นน้ำ ที่ดิน แหล่งท่องเที่ยว ถูกทำลายด้วยแสง สี เสียง วัฒนธรรมชุมชนได้รับผลกระทบเกิดการเลียนแบบการบริโภคที่หรูหรา ฟุ่มเฟือยของประชาชนในท้องถิ่น และเกิดปัญหาการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เพราะที่ผ่านมารายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตกอยู่กับเจ้าของธุรกิจ โรงแรม บริษัททัวร์ แต่ชาวบ้านในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์น้อยที่สุด

สมักร ณะเกิงสุข (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล เกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังขาดการประสานและขาดประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อการณ์อนุรักษ์ทรัพยากรแวดล้อมบนพื้นที่ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งทางด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกความปลอดภัย การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทำให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตนขณะท่องเที่ยว จากปัญหาที่พบจากการศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดแผนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน ควรสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน สร้างมาตรการ กฎระเบียบ เพื่อกำกับดูแลควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีมีมาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตลอดไป

ประภาส อิทนปสาธน์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีหมู่บ้าน โลกโถ่ง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการจัดองค์กรชาวบ้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านผู้นำ ด้านเป้าหมาย ด้านกิจกรรมร่วมกัน การประสานงานและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล พบว่าในภาพรวม 6 ด้าน ระดับค่าเฉลี่ยของสมาชิกอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมร่วมกัน ด้านการประสานงานและการสื่อสาร ด้านโครงสร้างด้านเป้าหมายร่วมกัน ด้านผู้นำ และด้านการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน โลกโถ่งใน 4 ด้าน พบว่า

ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจ และร่วมวางแผน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวใน 6 ด้านพบว่า ภาพรวมความพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความพึงพอใจด้านวัฒนธรรม และวิถีชุมชนมากที่สุด ด้านกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว และด้านความพอใจโดยรวม ส่วน 3 ด้านที่เหลืออยู่ในระดับพอใจปานกลาง คือ การต้อนรับ การบริการ ด้านความปลอดภัย และด้านสถานที่ สำหรับปัญหาอุปสรรค ด้านความปลอดภัยที่รู้สึกจากนักท่องเที่ยวเรื่องแสงสว่าง การจัดเวรยามในการดูแลความเรียบร้อย สำหรับแนวทางพัฒนาในด้านจัดองค์กรชาวบ้านในเรื่องการพัฒนาความเข้าใจให้เห็นความสำคัญ การติดตามประเมินผล ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมควรพัฒนาและให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผน และจากนักท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาเพิ่มความพึงพอใจด้านสถานที่พักและหมู่บ้าน ด้านการต้อนรับและการบริการและด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทกับภาคการเกษตรในชนบท การท่องเที่ยวสามารถเสริมรายได้ภาคเกษตร นำผลผลิตการเกษตรที่มีอยู่หรือสินค้าท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์เด่นในชุมชนมาเชื่อมกับการท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเกษตรที่มีในท้องถิ่น หรือเชื่อมโยงผลผลิตการเกษตรจากท้องถิ่น ไปสู่เมืองโดยอาศัยการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาภาคเกษตรของชาวชนบทในการท่องเที่ยว

นงนุช รุจิรังสีมันต์กุล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมาก ทั้งสามด้าน เนื่องจากมีความเพียงพอของที่จอดรถ และโดยรอบของสถานที่ท่องเที่ยว ความสะดวกรวดเร็วในการจองบ้านพัก หรือเต็นท์ที่พัก และความเหมาะสมของอัตราค่าบริการบ้านพัก หรือเต็นท์ของอุทยาน และมีข้อเสนอแนะคือการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพในการให้บริการด้านท่องเที่ยว เช่น อยากให้จัดเจ้าหน้าที่เพิ่มในวันหยุด บริเวณทางเดิน ควรมีการบริการโทรศัพท์สนั ผู้เขียนภายในห้องพักควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน และอยากให้รัฐบาลสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ยุพิน ศรีหรั่ง (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ในการศึกษาศึกษาภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยใช้สนามในการศึกษาคือ วัดถ้ำเอราวัณ วัดถ้ำสุวรรณคูหา วัดถ้ำกลองเพล วัดเจริญทรงธรรม (โบสถ์สิมไม้) และอุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ โดยผู้วิจัยได้ยึดแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านประวัติศาสตร์และความเป็นมา 2) ด้านสภาพที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม

3) ด้านโบราณสถานและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ 1) วัดถ้ำเอราวัณเป็นนแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดหนองบัวลำภู ภายในวัดมีถ้ำต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับมีความงดงามที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ อาทิ หินงอกหินย้อยที่มีรูปร่างทรงแปลกตาที่หาชมได้ยาก 2) วัดถ้ำสุวรรณคูหาเป็นวัดที่มีโบราณสถานวัตถุ ที่กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์จังหวัดหนองบัวลำภู 3) วัดถ้ำกลองเพลเป็นวัดที่มีชื่อเสียงด้านวิปัสสนา โดยเฉพาะมีพระเกจิอาจารย์ชื่อดังคือหลวงปู่ขาว อนาลโยในสายหลวงปู่ฝั้น ฐริทัตโต และเป็นสถานที่ที่เสื่อมใสศรัทธาแก่ประชาชนบุคคลทั่วไปทั้งภาคอีสานและภาคอื่น ๆ ในประเทศ 4) วัดเจริญทรงธรรมเป็นสถานที่ตั้งโบสถ์ไม้ที่สร้างด้วยไม้ตะเคียนทั้งหลัง และมีอยู่แห่งเดียวในภาคอีสาน 5) อุทยานแห่งชาติภูเก้า - ภูพานคำ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 50 ของประเทศ พื้นที่ส่วนภูเก้าและส่วนภูพานคำ เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญทั้งทางธรรมชาติได้แก่ สภาพป่าสัตว์ป่า และแหล่งน้ำซึ่งเป็นต้นน้ำของทะเลสาบเหนือเขื่อนอุบลรัตน์ และสภาพทางธรณีที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไปอีกด้วย การวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางสำหรับการศึกษาไว้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ 2) ด้านรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ 3) วิเคราะห์ด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว 4) วิเคราะห์ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) วิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยวสรุปได้ว่า ด้านการจัดการการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งนี้ ยังไม่มีการจัดการ และรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นแนวทางชัดเจน เนื่องจากยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐบาลอย่างเป็นทางการ และขาดงบประมาณในการจัดการ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการบริหารจัดการกันเองภายในวัด และชุมชน ทั้งนี้ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในแหล่งท่องเที่ยวคือชุมชนขาดองค์ความรู้เรื่องจัดการการท่องเที่ยว อาทิ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การให้บริการมัคคุเทศก์ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการการท่องเที่ยว โดยสรุปแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งนี้ ล้วนเป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจ คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าประกอบด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุน และเร่งให้เกิดการพัฒนา ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดหนองบัวลำภูต่อไป

สุริรัตน์ คชสวัสดิ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชาวบ้านห้วยอี ตำบลปูลึง อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วน

ร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลางคือมีส่วนร่วมในลักษณะของการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน การร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การร่วมรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน การร่วมพัฒนาหมู่บ้านให้สะอาด การเป็นผู้นำทางไกด์ท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว แต่ใน ส่วนของการประชุมกำหนดแนวคิด ออกกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของกรรมการกลุ่มท่องเที่ยว และกลุ่มองค์กรจากภายนอก ซึ่งเป็นผู้นำแนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้ามา การแบ่งสรรรายได้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือให้กับสมาชิก 80 เปอร์เซ็นต์ เข้ากลุ่มท่องเที่ยว 15 เปอร์เซ็นต์ และเข้ากองกลางเพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมของหมู่บ้าน 5 เปอร์เซ็นต์ แต่สิ่งที่ชุมชนยังขาดความพร้อมคือ เรื่องเอกสารแนะนำการท่องเที่ยวภายในชุมชน ทั้งนี้เพราะชาวบ้านยังขาด ความชำนาญในการรวบรวมข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

สำหรับการวิจัยถึงผลที่เกิดจากการจัดการการท่องเที่ยว ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติอันประกอบด้วยทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้อันเป็นต้นทุนการท่องเที่ยวชุมชน และเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อ ทรัพยากรป่า ในระดับปานกลางและเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น คือการท่องเที่ยวทำให้ผืนป่าได้รับการดูแลมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ชาวบ้านในชุมชนตระหนักถึงการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และแสดงให้นักท่องเที่ยวผู้ มาเยือนรับรู้ ว่า ชาวบ้านในชุมชน ไม่ใช่ผู้ทำลายป่า หากแต่เป็นผู้อนุรักษ์ผืนป่าและอยู่ร่วมกับผืนป่า แบบพึ่งพาอาศัยกัน ทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรที่ไม่เกิดความเปลี่ยนแปลง จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยว ของบ้านห้วยฮี้ไม่มี กิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับทรัพยากรน้ำโดยตรง และทรัพยากรดินจากพื้นที่เส้นทางเดินป่า ก็ไม่เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางลบ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวเดินป่าไม่ได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เส้นทางเข้าสู่หมู่บ้านที่ค่อนข้างลำบากทำให้มีช่วงเวลาที่นอกฤดูฤดูกาลท่องเที่ยว พื้นที่ป่าไม่ถูกรบกวนทำให้ผืนป่าได้ถูกพักฟื้น และคืนสภาพธรรมชาติเช่นเดิม ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับ ผลของการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีต่อสภาพทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ พบว่า การท่องเที่ยวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยและเป็นการ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสต้อนรับบุคลากร จากภายนอก มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้วัฒนธรรม ทั้งทางด้านภาษา ประเพณี การแต่งกาย และเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไปซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำประโยชน์มาสู่ชุมชน มากกว่า ถึงแม้รายได้ที่ได้มาในรูปของตัวเงินไม่มากนัก แต่การทำให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึง ประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับผู้มาเยือน เพื่อให้ผู้มาเยือนได้รับรู้ และเข้าใจ ในวิถีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายของชาวปกากะญอ รวมทั้งการดำรงชีวิตด้วยการทำไร่

หมุนเวียน เข้าใจว่าคนบนคอยก็สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้แบบไม่ทำลาย และยังทำให้คนในชุมชน เห็นคุณค่าของความเป็นตัวตนของพวกเขาเอง มีความภาคภูมิใจและพร้อมที่จะกลับมาดูแลหมู่บ้าน สืบไป

พจนา ชัชวาล (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 9 แห่ง กระจายอยู่ในทุกตำบลของอำเภอคำม่วง มีสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ 3 ด้าน คือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี จำนวน 3 แห่ง คือ สิมโบราณ ตำบลเนินยาง พระบรมธาตุเจดีย์ฐิตสีลมหาเถรานุสรณ์ ตำบลโพน หม้อไหโบราณ ตำบลนาทัน 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 3 แห่ง คือ ภูพันหยอด ตำบลทุ่งคลอง อ่างเก็บน้ำห้วยสมอทบ ตำบลคินจี แหล่งไม้กลายเป็นหิน ตำบลนาบอน และด้านวิถีชุมชน จำนวน 3 แห่ง คือ สวนศิริบุตร ตำบลโพน ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทยผ้าไหมแพรวาบ้านโพน ตำบลโพน กลุ่มแม่บ้านเกษตรพื้นฟู เศรษฐกิจ ตำบลนาบอน การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมพบว่า มีการดำเนินการใน 2 กลุ่ม คือ การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยกลุ่มราชการ และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน กลุ่มราชการกำหนดนโยบายและแผนงานการท่องเที่ยว ให้การสนับสนุน ในการประชาสัมพันธ์บอกเส้นทางการท่องเที่ยว จัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ของชุมชน และให้ความรู้ในการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ การทำนุบำรุงรักษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่วนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าได้มีขั้นตอนในการจัดการการท่องเที่ยวไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น แนะนำแหล่งท่องเที่ยว อาสาสมัครนำเที่ยว ขั้นตอนดำเนินการ มีการทำความสะอาด จัด ปรับ ตกแต่ง บำรุง รักษาแหล่งท่องเที่ยว และขั้นสรุปผลการดำเนินงาน มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อวางแผนงานดำเนินงาน ทุกเดือน โคนสรุป สภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเส้นทางหลักถึง 4 เส้นทาง ติดต่อกันใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสกลนคร และมีเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวสะดวก เป็นถนนลาดยางส่วนใหญ่ และติดต่อเชื่อมโยงกันเป็นรูปวงแหวนสู่แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 9 แห่ง และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดรูปแบบการบริหารจัดการโดยภาครัฐ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป

สุชาดา วงษ์ชัยภูมิ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า

1. พัฒนาการของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท มีวิวัฒนาการ และการสั่งสมประสบการณ์การจัดการและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 ยุคคือ 1) ยุคเริ่มต้นการพัฒนาไปสู่การเป็นหมู่บ้านตัวอย่างซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีแบบแผนชัดเจน 2) ช่วงการค้นพบซากโบราณวัตถุและการพัฒนาชุมชนไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ช่วงการเริ่มนำการจัดการมาใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

2. ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาทในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานรัฐ และองค์กรการพัฒนา สอง เป็นหน่วยงานภายในชุมชนประกอบด้วย คณะกรรมการแหล่งที่พักรวมชนบ้านปราสาท และกลุ่มเครือข่ายอาชีพหรือศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นบุคคลภายในหมู่บ้าน จะแบ่งแยกหน้าที่รับผิดชอบและการจัดการ เป็นกลุ่มทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกันและกัน ผลจากการศึกษาพบว่า สามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ดีตามศักยภาพของชุมชน

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่าชุมชนสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชนได้ดีตามศักยภาพชุมชน แต่จะต้องรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดี ๆ และวิถีการดำรงชีวิตในรูปแบบที่ได้สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษให้คงอยู่ มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานและต้องการให้มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาทพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ยังต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงการให้บริการของชุมชนในจุดต่าง ๆ ให้ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

5. แนวทางในการพัฒนาการจัดการที่เหมาะสมคือ ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนการท่องเที่ยวประจำปี ควรจัดทำคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวและคณะกรรมการชุมชน ควรมรณการจัดเวทีสัมมนา เพื่อประชุมสรุปผลงานและทำการประเมินผลอย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการมอบหมายงาน โครงการในด้านประชาสัมพันธ์ และการตลาดให้มีความชัดเจน มีการจัดการแก้ไขปัญหาในระยะยาว รวมทั้งพัฒนาประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ และหาตลาดรองรับสินค้าของชุมชนให้เพียงพอ และจัดรูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปราสาทให้เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา และควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นหลัง

กฤษฎา ชูอภัย (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเห็นว่า ปัจจัยทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีความเห็นว่าปัจจัยทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ส่วนในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศพบว่าการบอกต่อจากคนใกล้ชิด คนรู้จัก และ อินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลมากที่สุด ในด้านค่าครองชีพและงบประมาณในการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุด ส่วนในด้านความน่าสนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความเห็นว่ายังไม่แน่ใจ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีความเห็นว่า สถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างชะงักงันเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมือง โดยเล็งเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าควรจะต้องจัดขึ้นในรูปแบบของโฮมสเตย์ และต้องอาศัย การสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับความเห็นของผู้นำชุมชนบ้านลวงเหนือมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ประกอบการ อีกทั้งยังพบปัญหา 3 ส่วน คือ 1. ปัญหาภายนอกชุมชนได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง 2. ปัญหาภายในชุมชน เช่น การขาดความเข้มแข็งของชุมชนในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและภาษาอังกฤษ เป็นต้น 3. ปัญหาจากภาครัฐ คือ การขาดการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐเท่าที่ควร สำหรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ผลกระทบด้านบวกทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ไม่ว่าจะเป็น รายได้ การประชาสัมพันธ์ชุมชน ส่วนผลกระทบด้านลบคือ อาจเกิดปัญหาด้านอาชญากรรม ยาเสพติด และโรคระบาด เป็นต้น แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านลวงเหนือคือ การพัฒนารูปแบบของโฮมสเตย์ และการสร้างแหล่งความรู้ชุมชน

สมภพ สายมา (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีน่าน ตำบลเรือง อำเภอมือง จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพของราษฎรในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือมีรายได้เฉลี่ย 10,000 - 25,000 บาท/ครอบครัว/ปี ราษฎรมีอาชีพทำเกษตรกรรม คือ ทำนา ปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงไปคือการทำไร่ข้าวโพด ถั่วเหลือง และทำสวนเมี่ยง ซึ่งผลผลิตต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะนำมาบริโภคในครัวเรือน และถ้าเหลือจึงจะจำหน่ายภายในชุมชน ในสภาพสังคมชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขดี มีวัฒนธรรมชุมชนตามเอกลักษณ์เผ่าพันธุ์ที่สืบมาแต่โบราณ ผลการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน พบว่า ชุมชนได้รับการฝึกอบรมและการเรียนรู้การจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมกันได้นำองค์ความรู้ด้านภูมิสังคมมาประยุกต์ใช้โดยนำสภาพแวดล้อมที่เป็นภูมิประเทศที่ยังคงไว้เป็นธรรมชาติมาจัดการแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดการจัดการด้านต่าง ๆ เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนในการที่จะมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนเอง และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการทางการศึกษา การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน จำนวน 8 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมศึกษาพืชพรรณไม้ในป่าธรรมชาติ กิจกรรมศึกษาการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า กิจกรรมถ่านรูปชมวิถีธรรมชาติ กิจกรรมฟังเสียงนกร้อง/ ดูนกธรรมชาติบนป่าดอยหลวงป่าเมี่ยงเขาสูงสลับซับซ้อน กิจกรรมศึกษาสมุนไพรป่าท้องถิ่น กิจกรรมประกอบอาหารป่าพื้นเมืองท้องถิ่น กิจกรรมเล่าขานตำนาน โบราณ กิจกรรมนันทนาการรอบกองไฟ และกิจกรรมเข้าค่ายพักแรม นอกจากนี้ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน พบว่า ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์พื้นที่และได้นำทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมาเป็นจุดเด่นและพัฒนาเป็นกิจกรรม ทำให้เกิดความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากความสามัคคีในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นประชาชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และประชาชนในพื้นที่โยกย้ายไปหาอาชีพรับจ้างนอกพื้นที่ลดลงจากเดิมร้อยละ 80 เหลือเพียงไม่เกินร้อยละ 10 เท่านั้น

สุดชีวิต นันทวัน ณ อุรุทยา (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี ทราบดีว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ทำรายได้หลักให้กับจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ และมีความคิดเห็น่ววิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้เพราะมีความเห็นว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว อีกทั้งวัฒนธรรมงานประเพณี เทศกาล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชน แต่พบว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเจ้าของท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวยังมีอยู่น้อยมากและภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

ในส่วนของการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 8 ประการ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัจจัยดึงดูดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบางประการ เช่น พิพิธภัณฑสถาน บ้าน และวรรณกรรมท้องถิ่น ที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นปัจจัยดึงดูดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ โดยพบปัญหาทั้งทางด้านบุคลากรที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมีอยู่น้อย และไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านนโยบายและงบประมาณ คนในชุมชนและเยาวชนรุ่นใหม่ ยังคงเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวน้อย จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โคนเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ได้ดังนี้คือ 1) การกำหนดนโยบายการศึกษาของรัฐเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และเป็นเครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ 2) การกำหนดนโยบายท่องเที่ยวของรัฐ จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น 3) เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการประเมิน และที่สำคัญคือมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากยิ่งขึ้น 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชนไม่ควรมุ่งเน้นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวเป็นสำคัญ ควรมุ่งเน้นวัตถุประสงค์และความต้องการของเจ้าของชุมชน และประโยชน์ที่ชุมชนพึงจะได้รับอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความมั่นคงทางสังคม ความงามทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันการผูกกร่อนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1. อายุ
2. การศึกษา
3. อาชีพ
4. รายได้
5. ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว
6. จุดเริ่มต้นของการเดินทาง

ตัวแปรตาม

- ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร
1. ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี
 2. ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
 3. ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม
 4. ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 5. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
 6. ด้านการสร้างสภาพจิตใจแก่นักท่องเที่ยว
 7. ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่
 8. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 175,525 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973, pp. 725 - 727) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร จำนวนเท่ากับ 175,525 คน

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ .05

แทนค่าในสมการ

$$n = \frac{175525}{1 + (175525)(.05)^2}$$

$$= 399$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 399 คน แต่เพื่อ

ความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

ในการเลือกตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการประยุกต์ใช้ตารางตัวเลขสุ่ม (Random Table) ในการเลือกตัวอย่างเพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบการสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง โดยเป็นคำถามลักษณะเลือกตอบ (Check List) และคำถามแบบปลายปิด (Close - Ended Question)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยคำถามเพื่อวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 8 ด้าน

1. ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี มีจำนวน 3 ข้อ

2. ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีจำนวน 3 ข้อ

3. ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม มีจำนวน 2 ข้อ

4. ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีจำนวน 3 ข้อ

5. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 4 ข้อ

6. ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว มีจำนวน 3 ข้อ

7. ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ มีจำนวน 3 ข้อ

8. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีจำนวน 2 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	1 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์ว่าครอบคลุมหรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) อาจารย์ กิจฐเขต ไกรवास, 2) อาจารย์ เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ์ และ 3) อาจารย์วัลลภ ศัพท์พันธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลอง (Try Out) กับนักท่องเที่ยว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามได้เท่ากับ .94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนำไปขออนุญาตจาก วัดโสธรวรารามวรวิหาร ในการใช้พื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สำหรับการแนะนำตัวกับ นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวด้วยตัวของผู้วิจัยเอง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในช่วงวันธรรมดา และในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้ สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว จุดเริ่มต้นของการเดินทาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัด ฉะเชิงเทรา ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของวัด โสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ One - way ANOVA และการทดสอบรายคู่โดยวิธีการ LSD โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เกณฑ์การแปลผล

การแปลผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมีวิธีการ กำหนดเกณฑ์การแปลผล ค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงของการแปลผล} & & \text{พิสัย} \\ & & \hline & & \text{จำนวนช่วง} \\ & = & \frac{5 - 1}{5} \\ & = & 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมมากที่สุด
3.41 - 4.20	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมมาก
2.61 - 3.40	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมปานกลาง
1.81 - 2.60	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.80	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของวัดโสธรวรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2554

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ประกาศคุณูปการ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลืออนุเคราะห์และคำปรึกษาอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์นิตย์ ธารเสนา คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร. กิจฐเขต ไกรवास อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้อง โดยเริ่มตั้งแต่ การสร้างความกระจ่างในเรื่องกรอบแนวคิดในการวิจัย การค้นหาทฤษฎีต่าง ๆ วิธีดำเนินการวิจัย รวมถึงการเขียนวิเคราะห์ผลข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งส่งผลให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และพระคุณของอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้สั่งสอน อบรมผู้วิจัยจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บุพการี คณาจารย์ และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จุฑาทากรณ์ ทองเพ็ญ

ชื่อปัญหาพิเศษ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัย “การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ประชากรที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สูงที่สุด ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว	12
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	19
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	23
ข้อมูลเกี่ยวกับวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวคิดในการวิจัย	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	เกณฑ์การแปลผล	42
4	ผลการวิจัย	44
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา	47
	ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	56
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
	สรุปผลการศึกษา	66
	อภิปรายผลการศึกษา	68
	ข้อเสนอแนะ	73
	บรรณานุกรม	77
	ภาคผนวก	81
	ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	45
2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	47
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี	48
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	49
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคม และวัฒนธรรม	50
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	51
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	52
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการสร้างภาพพจน์แก่นักท่องเที่ยว	53
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่	54
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามช่วงอายุ...	56
12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามช่วงอายุ.....	56
13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ	58
16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ	60
17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้	61
18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	62
19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจุดเริ่มต้นของการเดินทางมาท่องเที่ยว.....	64
21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	64

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 หลวงพ่อพุทธโสธร	27
2 วัดโสธรวรารามวรวิหาร	28
3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	38

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศและประชาชนทุกระดับชั้น แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และมีชื่อเสียงย่อมเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ เป็นจำนวนมากทำให้เกิดการใช้จ่ายขึ้นในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งการเดินทาง การขนส่ง อาหาร ของที่ระลึกต่าง ๆ การนำเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การท่องเที่ยวช่วยสร้างงาน และกระจายรายได้ให้คนในชาติเป็นอย่างมาก และยังสามารถกระจายกำลังคนในลักษณะงานต่าง ๆ ตามแหล่งต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องใช้กำลังคนในลักษณะงานต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย

การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมองค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยเรียนรู้ผ่านทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น

วัดโสธรวรารามวรวิหารนั้นก็เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเยี่ยมชมความสวยงามของวัดและกราบไหว้ขอพรที่วัดโสธรวรารามวรวิหารเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเทศกาลวันสำคัญทางศาสนาและวันหยุดนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ วัดโสธรวรารามวรวิหารเป็นวัดที่มีความสวยงามและมีชื่อเสียงของจังหวัดฉะเชิงเทรา ถือได้ว่าเป็นวัดหลวงและมีความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีโดยทั่วไป วัดโสธรวรารามวรวิหาร อยู่ในเขตเทศบาลเมืองตั้งอยู่

ริมแม่น้ำบางปะกง เดิมชื่อว่า “วัดหงส์” สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเป็นที่ประดิษฐาน “หลวงพ่อบุญรอด” พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดฉะเชิงเทรา ชาวเมืองเคารพนับถือเป็นลึงค์คัลลิตีร์ ทุกวันนี้จะมีผู้คนมานมัสการปิดทองหลวงพ่อบุญรอดกันเป็นจำนวนมาก เนื่องจากพระอุโบสถหลังเก่าของวัดมีสภาพทรุดโทรม และคับแคบ ทางคณะกรรมการวัดจึงมีมติให้รื้อพระอุโบสถหลังเก่า และสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ โดยอัญเชิญพระพุทธรูปองค์จำลองไปประดิษฐานไว้ ณ อาคารชั่วคราว เพื่อเปิดให้ประชาชนได้มานมัสการตามปกติ และเปิดให้นมัสการวันธรรมดา เวลา 07.00 - 16.15 น. วันหยุดเวลา 07.00 - 17.00 น. บริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีบริการร้านค้าจำหน่ายอาหาร และสินค้าของที่ระลึกมากมายจากจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้บริเวณทำน้าของวัดมีบริการเรือหางยาวรับส่งผู้โดยสารระหว่างตลาดในตัวเมืองและวัดโสธรวรารามวรวิหาร และเรือบริการท่องเที่ยวลำน้ำบางปะกง ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อีกทั้งแม่น้ำบางปะกงยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ล่องเรือดูปลาโลมา และเป็นแหล่งซื้อของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว บริเวณวัดก็มีแหล่งของฝากมากมายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อเพื่อใช้เป็นของฝาก (วัดโสธรวรารามวรวิหาร, ออนไลน์, 2550)

ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหารจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมจะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร ได้มีการดำเนินการประกอบไปด้วย การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร การให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์และการสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหารนี้เป็นประเด็นที่น่าสงสัยว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยเป็น การดำเนินกิจกรรมที่มีประสิทธิผลสามารถทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารเกิดความยั่งยืนได้หรือไม่ อย่างไร ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เองการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจึงเป็นเรื่อง ที่มีความจำเป็นสำหรับการค้นหาคำตอบของปัญหาการวิจัยในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง

สมมติฐานการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา: การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราโดยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว จุดเริ่มต้นของการเดินทาง

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ประกอบด้วย ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี, ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม, ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม, ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย, ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม, ด้านการสร้างควมพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว, ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

2. ขอบเขตด้านประชากรวิจัย: ประชากรวิจัยสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัด โสธรวรารามวรวิหาร ซึ่งจากสถิติของ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2550 จำนวนทั้งหมด 175,525 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา: การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ.2553 ถึงเดือน เมษายน พ.ศ.2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยววัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่มายังวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ทำบุญ นมัสการหลวงพ่อโสธรและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบริเวณวัด

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการ วิธีการหรือแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบริเวณวัด โสธรวรารามวรวิหาร ซึ่งประกอบด้วย ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี, ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน, ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม, ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย, ด้านการมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ของชุมชน

ท้องถิ่น, ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม, ด้านการสร้างควมพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว, ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายใน วัดโสธรวรารามวรวิหารให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี รวมทั้งให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีของไทย อาทิ ประเพณีสงกรานต์และประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการจัดการอย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวโดยทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้แก่ท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ และการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หมายถึง การให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับความรู้และประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธร ฯ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว และมีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมและการได้รับผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เช่น การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การจำหน่ายสินค้าที่ระลึกบริเวณวัดโสธร ฯ และการที่ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ เช่น การเข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยว มีการจัดงานเทศกาล งานประจำปีในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริม

การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่น ได้รู้จัก มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า การจัดการการท่องเที่ยวที่ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธาและความน่าเชื่อถือ และการจัดการการท่องเที่ยวที่ทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ รวมถึงมีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงการรองรับนักท่องเที่ยวของโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว หมายถึง การมีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี และมีมาตรการการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ที่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. ได้ข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ให้เป็นไปในทิศทางที่มีความยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว
 3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
 6. ข้อมูลเกี่ยวกับวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 8. กรอบแนวคิดในการวิจัย
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวจากที่องค์กรสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้น ณ กรุงโรมประเทศอิตาลี (นิคม จารุมณี, 2544) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้คือการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางที่มีค่า 3 ค่า เป็นเงื่อนไขในการท่องเที่ยว คือ

1.1 การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งโดยใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือใกล้ก็ได้

1.2 การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีสถานที่ที่เลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นมักมีสถานที่ที่มีความสวยงามทางทัศนียภาพมากหรือเป็นสถานที่ที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่หรือเป็นสถานที่ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี

กิจกรรมที่น่าสนใจซึ่ง ณ ที่นี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจแก่ผู้มาเยือน

1.3 การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง มีจุดประสงค์ในการในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ แต่มีความมุ่งหมายในการเดินทางอย่างอื่นโดยผู้เดินทางอาจมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า 1 อย่างก็ได้

จี และโชวี (Gee & Choy, 1989) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน โดยที่นักเดินทางนั้นคือนักท่องเที่ยวนั่นเอง

เสกสรรค์ ขวณิษฐ์ (2541) ได้กล่าวถึง ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

นิคม จารุมณี (2544) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจหรือก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม จนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ

สรุปแนวความคิดต่าง ๆ และความหมายของการท่องเที่ยวคือ การท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนของประเทศ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นและเข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีและนอกเหนือจากนั้นทำให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อน มีประสบการณ์ สร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้ร่วมเดินทางและเพื่อนมนุษย์อีกด้วย

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ พงสะบุตร และวิลาสวงศ์ พงสะบุตร (2536) กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยวคือ ปัจจุบันถือได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมีความร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นิคม จารุมณี (2544) ได้สรุปบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพิ่มเติมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

2. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปแบบเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยใน

การสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

3. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชาชน อย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมาย และเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง

5. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่าผลของตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่ายอาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

7. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้า อากาศ เหมือนการเกษตรอื่น ๆ

8. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

9. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ

10. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

11. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมพบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน

3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบัน ว.ท. (2542) ได้สรุปสาระสำคัญของระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และการตลาดท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) ซึ่งแยกกล่าวแต่ละประเด็น คือ แหล่งท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย ในประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องบางส่วนดังนี้

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อภิชาติ อินทร์พงษ์พันธ์ (2540) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไว้ว่า หมายถึง ธุรกิจและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้

1. การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นโดยปราศจากการเดินทางเห็นจะไม่ได้ การคมนาคมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวจนกลายเป็นอุตสาหกรรม
2. ที่พัก เมื่อมีการเดินทางก็จำเป็นต้องมีการพักแรม ซึ่งถือว่าอุตสาหกรรมที่พักเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เป็นอันดับสองรองจากอุตสาหกรรมของที่ระลึก
3. ร้านอาหารภัตตาคาร กิจกรรมร่วมที่ต้องเกิดในระหว่างที่นักท่องเที่ยวเดินทาง
4. บริการนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเดินทาง อำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว
5. สิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งสิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น
6. ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นธุรกิจที่ทำรายได้สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

7. ความปลอดภัย ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน

มนัส สุวรรณ (2541) สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสรรพสิ่งรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกประเทศ การให้บริการการท่องเที่ยว
2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ให้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ประกอบด้วย สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จำเป็นต่ออารยั้งชีพของประชาชน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกายทรัพย์สินและการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริม หรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องประกอบด้วยตัวของประกอบหลาย ๆ อย่างผสมผสานกัน

มูการ์ต และเมดิลค (Burkart & Medilk, 1981) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น (Amenity)

มิล และเมอร์ริสัน (Mill & Morrison, 1971 อ้างถึงใน ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ, 2545) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ ในด้านความสวยงาม ความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในสิ่งที่พัก ร้านอาหารร้านขายของที่ระลึกหรือบริการอื่น ๆ ปัจจัยพื้นฐานในเรื่องระบบการสื่อสารและสาธารณูปโภค การขนส่ง

สรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เพื่อช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งที่ท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย และมีความสุข รูปแบบการท่องเที่ยว

สำนักงานการท่องเที่ยว (2546) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวหลัก สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งมีการวางแผนป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ
3. การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี ตลอดจนเที่ยวชมมรดกทางประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน สามารถแบ่งได้เป็นการท่องเที่ยวเชิงศิลปกรรม ประเพณี และแหล่งประวัติศาสตร์
4. การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น เป็นการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาการสัมผัสโดยตรงกับคนที่มีเชื้อชาติและภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากค่านักท่องเที่ยว ไม่ใช่การสัมผัสผ่านสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกาย หรือสุขภาพจิต การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมย่อยของการเล่นกีฬาด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว

ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) มีดังนี้

มนัส สุวรรณ และคณะ (2541) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสพความล้มเหลว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยว และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยมีการจัดองค์การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้พร้อมทั้งมีการประเมินผลการท่องเที่ยวด้วย

สรุปได้ว่าการจัดการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ อีกทั้งมีเป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่มีความเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการและแนวทางบริหารจัดการการท่องเที่ยว

วรรณพร วนิชชานุกร (2540) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีรูปแบบการบริหารใน 2 ระดับ คือระดับแนวนอนซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง และระดับแนวตั้งคือ หน่วยงานของรัฐใน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล แต่มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แรงงาน ความรู้ ตามอำนาจของผู้คนในท้องถิ่นได้ ซึ่งการบริหารงานควรครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ

จุฑามาศ จันทรัตน์ (2544) กล่าวว่า ในการที่การท่องเที่ยวของไทยจะก้าวไปสู่ทศวรรษหน้าอย่างมีมาตรฐานและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ผู้บริหารจัดการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนควรต้องมองการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและตระหนักถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของระบบ เพราะทุกส่วนล้วนมีความสำคัญและจำเป็นต้องพิจารณา 2 เรื่องหลักดังนี้

ระบบการท่องเที่ยว ซึ่ง ลีเพอร์ (Leiper, 1979) กล่าวว่า การท่องเที่ยวไม่ใช่เป็นอุตสาหกรรม แต่เป็นระบบเริ่มต้นจากนักท่องเที่ยวมีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลและแรงกระตุ้นแตกต่างกันไปจากนั้นจึงเริ่มหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ แล้วจึงตัดสินใจเดินทางจากที่อยู่เดิม โดยอาศัยการคมนาคมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งไปยังจุดหมายปลายทาง และ ณ จุดหมายปลายทางแห่งนั้นนักท่องเที่ยวก็เกี่ยวข้องประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย

ลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ซึ่ง ลีเพอร์ (Leiper, 1979) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีลักษณะเป็น “Partial Industrialization” มี 2 ส่วน คือ

1. เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน โดยนักท่องเที่ยวซื้อบริการจากภาคเอกชน
2. ไม่มีการแลกเปลี่ยน ไม่ได้มีไว้เพื่อขาย แต่หากเป็นสาธารณสมบัติ เช่น ชายหาดที่สวยงามคนไทยที่มีความเอื้ออาทร วัฒนธรรมไทยที่มีความเป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของภาคเอกชน และเป็นส่วนที่ต้องแบ่งปันและใช้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน ซึ่งส่วนนี้ทำให้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีลักษณะแตกต่างจากการขายสินค้าอื่น ๆ เพราะจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด การท่องเที่ยวจึงจะนำประโยชน์ไปสู่ทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

อดิคารี (Adhikary, 1995) ได้เสนอรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว (7 - S Model) เพื่อมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. Strategy หมายถึง กลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความผสมกลมกลืนกันระหว่างวัตถุประสงค์ การจัดลำดับความสำคัญ การควบคุม และขอบเขตของกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งต้องประกอบไปด้วยกลยุทธ์ในการวางแผน การดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้ และต้องเป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งชาติด้วย

2. Structure หมายถึง โครงสร้างในองค์กรซึ่งควรจะเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับขั้นและการแบ่งหน้าที่ให้เหมาะสม เพราะโครงสร้างที่ดีจะเป็นกุญแจที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยว

3. System หมายถึง ระบบในการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งมีความหมายที่ครอบคลุมไปถึงระบบการจัดการข้อมูล ระบบการดำเนินงาน การปฏิบัติการ การเงิน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาดและระบบอื่น ๆ ด้วย โดยทุกระบบต้องมีการประสานร่วมมือกันและมีความสัมพันธ์กันในทุกชั้นตอน

4. Staff บุคลากรนับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการดำเนินการต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะบุคคลที่ทำหน้าที่บริการนักท่องเที่ยวจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบโดยจัดสรรบุคคลที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความผูกพันกับงาน มีความรับผิดชอบ ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ มีความจริงใจซื่อสัตย์ ทำงานดีประสพผลสำเร็จและสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจเป็นสำคัญ

5. Skill ในการทำงานทุกอย่างต้องอาศัยความชำนาญ งานจึงจะมีประสิทธิภาพ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 อย่างคือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่องาน

6. Style การรวมกันระหว่าง Staff และ Skill แต่ละคนจะมีรูปแบบในการดำเนินงานที่ต่างกัน โดยปกติแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

6.1 Autocratic Style หรือ Top Down Style

6.2 Democratic Style หรือ Bottom - Up

7. Share การแบ่งปันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น ความรู้ซึ่งนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวได้ดีที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยว ควรเป็นไปอย่างมีขั้นตอน มีคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบ มีบุคลากร มีทักษะ และรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกระบวนการ เพราะการจัดการที่ดีและมีระบบจะป้องกันการสับสน ซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานไปอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนในการตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการดังต่อไปนี้

1. กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพไว้

2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว

มากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่

3. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม จึงเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือน มีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2535) จากผลของการประชุมครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย จากหมายดังกล่าวสามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้น และสร้างกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้ประเทศต่างคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมมุ่งเน้นความสนใจทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและได้มีการลงนาม อันเป็นที่เกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม

หลักของอาหารท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อสามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของการบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ

1.1 ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น

1.2 โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ

1.3 งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมืองรวมทั้งซากปรักหักพัง

1.4 ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก

1.5 ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา

1.6 ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ

1.7 ภาษาและวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา

1.8 วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ขนบธรรมเนียมการรับประทานอาหาร

อาหาร

1.9 ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ

1.10 ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไร ผู้ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย โดยแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประเภทได้ 5 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทาง โบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้และความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และ โบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อ

การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/ Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ครอบงำผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือการแข่งขันกีฬา ในขณะที่เดียวกันก็ได้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางจัดการรายการกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว นวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพร การฝึกกายบริหาร การฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยว บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของ ประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ต้องขึ้นภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

นั้น ๆ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการดังนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
2. การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวอีกด้วย
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน
8. การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย
10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล
3. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา

4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5. การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

2. การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี

3. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท

รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

1. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2. การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและวัฒนธรรม

3. การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวรวมทั้งการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดย

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อกระบวนการด้านการท่องเที่ยว

2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อกระบวนการด้านการท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกคนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบทท่องเที่ยว

ฟีเนล (Fenell, 1999) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สรุปได้ว่า

1. การท่องเที่ยวต้องกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2. การท่องเที่ยวต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น และกระทบต่อวัฒนธรรมดังกล่าวน้อย

ที่สุด

3. การท่องเที่ยวต้องยอมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์มากที่สุด

4. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

ความหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทัวริส (Tourism, 1990 อ้างถึงใน มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541) การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้ประกอบด้วยหลายมิติ กล่าวคือ จะต้องมีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจสังคมและสุนทรียภาพ ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษา

ความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบสนับสนุนชีวิตหรือ Life Support System

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539 อ้างถึงใน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายสำคัญที่สุดในการพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบท

โอเวน และคณะ (Owen et al, 2000) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ให้ผลระยะยาวโดยคำนึงถึงแต่ละลักษณะของแต่ละพื้นที่และให้คนที่เป็นเจ้าของพื้นที่นั้นได้มีการร่วมตัดสินใจในการที่จะนำเอาการพัฒนานั้นเข้ามาในพื้นที่ของตนและได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงแก่คนในชุมชนถึงนักท่องเที่ยวด้วย แต่ไม่ใช่ทางออกสำหรับการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจเสมอไป
2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรมมีคุณภาพอยู่ในตัวของมันเองอยู่แล้วไม่ใช่เฉพาะจุดขายหนึ่งของการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะให้เป็นไปอย่างรวดเร็วหรือเป็นไปอย่างช้า ๆ จะต้องพิจารณาถึงลักษณะของพื้นที่ซึ่งประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าจะพัฒนาไปแบบช้า ๆ หรือเร็ว ๆ
4. ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ระยะยาวของชุมชนเป็นสำคัญ
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะให้ความสนใจต่อความต้องการและความปรารถนาของประชาชนในพื้นที่โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าจากแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทำให้เห็นว่าการท่องเที่ยวต้องมุ่งเน้นคุณค่า และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้

และรับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากร การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่าย ต้องตระหนักถึง มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม

หลักการและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

โรเจอร์ และสลิน (Roger & Slinn, 1995 อ้างถึงใน ภราเดช พัทวิเชียร, 2544) โดย หลักการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพย์สินสำคัญ และมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว ต้องรักษา สิ่งแวดล้อมให้มีสภาพเหมือนเดิม มิให้ถูกทำลายในระยะสั้น
2. การท่องเที่ยวการจัดการกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ให้กับชุมชนแหล่งท่องเที่ยวให้มี ความเสมอภาคเท่ากับนักท่องเที่ยว
3. การจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต้องส่งผลต่อ การพัฒนาแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายทรัพยากร และก่อให้เกิดผลเสียหายในอนาคต หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
4. กิจกรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวควรยอมรับสภาพธรรมชาติและลักษณะของ สถานที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งเดิมของกิจกรรมหรือการพัฒนาดังกล่าว
5. ความกลมเกลียวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ต้องเกิดจากความต้องการของ นักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยว
6. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต้องไม่ทำลาย หลักการพัฒนาแบบยั่งยืน

ศรีพร สมบุญธรรม (2536) ได้สรุปลักษณะสำคัญ 6 ประการ ที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิด ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและ ระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสม ควรมุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มี ความน่าสนใจและผลตอบแทนสูงให้กับคนในท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นคือการแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนของบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานของ ข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคล ดังนั้นจึงมีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่านดังนี้

โคลาซา (Kolasa, 1969, p. 19) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ หรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในด้านข้อเท็จจริง หรือเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความ อึดอึ้ง

พัชรกร การันต์ (2533, หน้า 44 อ้างถึงใน กฤษ อินทร โกฎเศศ, 2538) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคลโดยการใช้ภาษาพูดหรือการเขียน และโดยมากความคิดเห็นจะเปลี่ยนเรื่องเกี่ยวกับความจริง

แองเจิล และสเนลด์กรอฟ (Engle & Snellgrove, 1979 อ้างถึงใน สวณีย์ คงเพชราทิพย์, 2546) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปหรือการลงความเห็น โดยอาศัยพื้นที่ความรู้ที่มีอยู่

ไอแซค (Isaak, 1977 อ้างถึงใน อมรนต์ มาลัย, 2546 หน้า 9) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางคำพูด หรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับทั่วไป โดยปกติแล้วความคิดเห็นแตกต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะขณะที่เจตคตินั้น ๆ ไปมีความหมายกว้างกว่า

เมอร์เรียม (Meriam, 1995 อ้างถึงใน อมรนต์ มาลัย, 2546, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความเชื่อ ทัศนะ การพิจารณา หรือ วินิจฉัย หรือการประเมินผล อย่างมีรูปแบบในใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความเชื่อที่มีน้ำหนักมากกว่าที่มีความรู้สึกในใจและมีน้ำหนักน้อยกว่าความรู้ที่แท้จริงหรือมุมมองที่เกิดขึ้นทั่ว ๆ ไปการแสดงออกถึงการพิจารณาหรือข้อแนะนำอย่างมีรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญหรือการแสดงออก เช่น การตัดสินใจ การพิจารณาคดี หรือการวินิจฉัยอย่างมีรูปแบบด้วยเหตุผลตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจที่มีกฎหมายรองรับ

โฮฟแลนด์ (Hovland, 1988 อ้างถึงใน อมรนต์ มาลัย, 2546, หน้า 10) ได้ให้ความแตกต่างของความคิดและทัศนคติไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกเป็นคำพูด ทัศนคติเป็นจิตสำนึกและเป็นเหตุให้เกิดการตอบสนองของคำพูด ทั้งนี้ความคิดเห็นใด ย่อมแสดงถึงการตีความข้อเท็จจริงในทางใดทางหนึ่ง แต่ลักษณะการตีความนั้นขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคล

ประสาท หลักศิลา (2541 อ้างถึงใน อมร มาลัย, 2546, หน้า 10) ได้สรุปไว้ว่า มติหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ของคนเรานั้นเกิดจากการพบปะสังสรรค์ประจำวัน และภูมิหลังทางสังคมที่มีอยู่จำกัด ที่ส่งผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์และเกิดความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2542 อ้างถึงใน อมรรัตน์ วัลย์, 2546 หน้า 10) อธิบายว่าความเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคล และเป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันและความเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

สรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล การเลี้ยงดู พื้นความรู้ คุณสมบัติประจำวันของแต่ละบุคคล ประสบการณ์การทำงาน การติดต่อระหว่างบุคคลหรือการได้รับข้อมูล ข่าวสาร สถานภาพทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสถานะแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และการแสดงออกของความคิดเห็นอาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้

1. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นดังนี้คือ

- 1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คืออวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ได้รับความรู้ ความคิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดไม่ดีต่อบุคคลภายนอก ประสบการณ์โดยตรงต่อบุคคล คือบุคคลได้ประสบการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือพบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
- 1.2 อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็กผู้ปกครองจะเป็นผู้ใกล้ชิด และให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย
- 1.3 ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือเมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียนหน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย
- 1.4 สื่อมวลชน คือสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น สื่อเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

ฟอสเตอร์ (Foster, 1996 อ้างถึงใน อมรรัตน์ วัลย์, 2546, หน้า 14) อธิบายว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้วยกัน 2 ประการ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ ต่อหมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคนคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือพิมพ์ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ค่านิยมและทัศนคติค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันต่างกัน

สุมาลี ตานันชัย (2539, หน้า 10 - 11) ได้สรุปว่าปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติประจำตัวบุคคล เช่น สถิติปัญญาความสามารถ พื้นฐานความรู้หรือการศึกษา ความเชื่อและสถานภาพ เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น สิ่งแวดล้อม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชน สถานศึกษา สภาพแวดล้อมในการทำงาน สื่อสารมวลชน ตลอดจนการปะสังสรรค์ติดต่อกันระหว่างบุคคล กลุ่มคน เป็นต้น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2539, หน้า 12 - 13) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆของคุณภาพสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากก็จะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคลเป็นการได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลในกลุ่มใด ก็จะยอมและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นเป็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่มีอยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าแนวคิดของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไปทำนองเดียวกัน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมจะได้รับมาในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งบุคคลอาจมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันออกไปได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ข้อเท็จจริง การติดต่อสัมพันธ์ การรับข้อมูลข่าวสาร และ

ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเป็นอยู่หรือประสบมา ซึ่งส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

ข้อมูลเกี่ยวกับวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 1 หลวงพ่อโสธร

ประวัติหลวงพ่อโสธร วัดโสธรวรารามวรวิหาร หลวงพ่อโสธรเป็นหลวงพ่องค์หนึ่งที่ทรงอนุภาพศักดิ์สิทธิ์มือกนิหาร เป็นพระพุทธรูปที่ทรงอนุภาพศักดิ์สิทธิ์ เป็นมิ่งขวัญของชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นที่รู้จักเคารพบูชาของประชาชนทั้งหลาย หลวงพ่อโสธรเป็นพระพุทธรูปที่หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้างประมาณ 1 ศอกเศษ ปรากฏชัดสมาธิเพชร แต่ได้เสริมแต่งขึ้นจากเดิมโดยพอกปูนลงลักปิดทองให้เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ หน้าตักกว้าง 3 ศอก 5 นิ้ว พระเนตรเนื้อเลียนแบบพระสมัขลานช้าง หรือเรียกกัน สามัญว่า พระลาว

ประวัติความเป็นมาของหลวงพ่อโสธรนี้มีผู้เล่าสืบ ๆ กันมาหลายกระแส ได้สอบถามผู้เฒ่าผู้แก่หลายคน ซึ่งท่านเหล่านั้นก็ได้รับฟังมาจากบรรพบุรุษเล่าให้ฟังต้องกันว่า “หลวงพ่อโสธร” ลอยน้ำมาก็มาผุดขึ้นที่หน้าวัดโสธร

ภาพที่ 2 วัดโสธรวรารามวรวิหาร

กล่าวกันว่าประชาชนจำนวนมากทำการนุดลากขึ้น โดยได้มีอาจารย์ผู้มีความรู้ทางไสยศาสตร์กระทำตามพิธีการอันถูกต้อง แล้วเอาด้านสายสิญจน์คล้องกับพระหัตถ์หลวงพ่อโสธร อัญเชิญขึ้นมาบนฝั่ง นำมาประดิษฐานในวิหารสำเร็จตามความประสงค์ แล้วก็จัดให้มีการฉลองสมโภช และให้นามหลวงพ่อว่า “หลวงพ่อโสธร” องค์หลวงพ่อโสธรจริง ๆ นั้นในสมัยที่ลองลอยนำมาเดิม ป็นพระพุทธรูปที่หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ปางสมาธิเพชร หน้าตักกว้างประมาณ 1 ศอกเศษ รูปทรงสวยงามมาก

สถานที่วัดโสธรตั้งอยู่เดิม ภายเรกนั้นทางบกเป็นป่ามีหมู่บ้านคนน้อยมาก การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก เมื่อหลวงพ่อโสธรมาประดิษฐานอยู่ที่วัดโสธรแล้ว ประชาชนชาวเรือนับถือว่า ถ้าได้บอกขอต่อหลวงพ่อโสธรแล้ว สินค้าที่ซื้อขายคล่องเป็นเทน้ำเทท่า เรือแพที่ผ่านไปมาในแม่น้ำพอถึงที่ตรงกับโบสถ์หลวงพ่อโสธรแล้ว ผู้ที่นิยมนับถือและเห็นความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร ก็วิ่งเอาน้ำในแม่น้ำซึ่งนับถือว่าเป็นน้ำมนต์หลวงพ่อดื่มน้ำ บ้างลูบศีรษะบ้าง ล้างหน้า ประพรมเรือสินค้าในเรือ ดังได้เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ครั้นต่อมาการคมนาคมทางบกสะดวกขึ้น จึงมีผู้คนไปนมัสการหลวงพ่อกันมากขึ้น ผู้ใดเจ็บป่วยก็มาขอความคุ้มครองจากหลวงพ่อโสธร และก็ได้รับสมความปรารถนาเป็นจำนวนมาก กิตติศัพท์ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโสธร ได้แผ่ไพศาลไปในถิ่นต่าง ๆ (ประวัติวัดโสธรวรารามวรวิหาร, ออนไลน์, 2550)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและจัดพิมพ์เผยแพร่ในชุดโครงการวิถัทรรศน์ชื่อว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวถูกทำให้เป็นอุตสาหกรรม ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อจะรีดเงินจากกระเป๋านักท่องเที่ยว พัฒนาการทางการท่องเที่ยวจึงเป็นธุรกิจที่มีผู้ซื้อผู้ขายชัดเจน มุ่งสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ซึ่งได้แก่การขายบริการทางเพศ การก่อสร้างตึก อาคารขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นน้ำ ที่ดิน แหล่งท่องเที่ยว ถูกทำลายด้วยแสง สี เสียง วัฒนธรรมชุมชนได้รับผลกระทบเกิดการเลียนแบบการบริโภคที่หรูหรา ฟุ่มเฟือยของประชาชนในท้องถิ่น และเกิดปัญหาการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เพราะที่ผ่านมารายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตกอยู่กับเจ้าของธุรกิจ โรงแรม บริษัททัวร์ แต่ชาวบ้านในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์น้อยที่สุด

สมักร ณะเกิงสุข (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล เกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังขาดการประสานและขาดประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อการณ์อนุรักษ์ทรัพยากรแวดล้อมบนพื้นที่ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งทางด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัย การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทำให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตนขณะท่องเที่ยว จากปัญหาที่พบจากการศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดแผนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน ควรสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน สร้างมาตรการ กฎระเบียบ เพื่อกำกับดูแลควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีมีมาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตลอดไป

ประภาส อิทนปสาธน์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีหมู่บ้าน โลกโคง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการจัดองค์กรชาวบ้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านผู้นำ ด้านเป้าหมาย ด้านกิจกรรมร่วมกัน การประสานงานและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล พบว่าในภาพรวม 6 ด้าน ระดับค่าเฉลี่ยของสมาชิกอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมร่วมกัน ด้านการประสานงานและการสื่อสาร ด้านโครงสร้างด้านเป้าหมายร่วมกัน ด้านผู้นำ และด้านการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน โลกโคงใน 4 ด้าน พบว่า

ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจ และร่วมวางแผน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวใน 6 ด้านพบว่า ภาพรวมความพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความพึงพอใจด้านวัฒนธรรม และวิถีชุมชนมากที่สุด ด้านกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว และด้านความพอใจโดยรวม ส่วน 3 ด้านที่เหลื่ออยู่ในระดับพอใจปานกลาง คือ การต้อนรับ การบริการ ด้านความปลอดภัย และด้านสถานที่ สำหรับปัญหาอุปสรรค ด้านความปลอดภัยที่รู้สึกจากนักท่องเที่ยวเรื่องแสงสว่าง การจัดเวรยามในการดูแลความเรียบร้อย สำหรับแนวทางพัฒนาในด้านจัดองค์กรชาวบ้านในเรื่องการพัฒนาความเข้าใจให้เห็นความสำคัญ การติดตามประเมินผล ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมควรพัฒนาและให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผน และจากนักท่องเที่ยวควรมีการการพัฒนาเพิ่มความพึงพอใจด้านสถานที่พักและหมู่บ้าน ด้านการต้อนรับและการบริการและด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทกับภาคการเกษตรในชนบท การท่องเที่ยวสามารถเสริมรายได้ภาคเกษตร นำผลผลิตการเกษตรที่มีอยู่หรือสินค้าท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์เด่นในชุมชนมาเชื่อมกับการท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเกษตรที่มีในท้องถิ่น หรือเชื่อมโยงผลิตผลการเกษตรจากท้องถิ่น ไปสู่เมืองโดยอาศัยการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาภาคเกษตรของชาวชนบทในการท่องเที่ยว

นางนุช รุจิรังสีมันต์กุล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมาก ทั้งสามด้าน เนื่องจากมีความเพียงพอของที่จอดรถ และโดยรอบของสถานที่ท่องเที่ยว ความสะดวกรวดเร็วในการจองบ้านพัก หรือเต็นท์ที่พัก และความเหมาะสมของอัตราค่าบริการบ้านพัก หรือเต็นท์ของอุทยาน และมีข้อเสนอแนะคือการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพในการให้บริการด้านท่องเที่ยว เช่น อยากให้จัดเจ้าหน้าที่เพิ่มในวันหยุด บริเวณทางเดิน ควรมีการบริการโทรศัพท์สนั ผู้เขียนภายในห้องพักควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน และอยากให้รัฐบาลสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ยุพิน ศรีหรั่ง (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ในการศึกษาศึกษาภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยใช้สนามในการศึกษาคือ วัดถ้ำเอราวัณ วัดถ้ำสุวรรณคูหา วัดถ้ำกลองเพล วัดเจริญทรงธรรม (โบสถ์สิมไม้) และอุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ โดยผู้วิจัยได้ยึดแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านประวัติศาสตร์และความเป็นมา 2) ด้านสภาพที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม

3) ด้านโบราณสถานและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ 1) วัดถ้ำเอราวัณเป็นนแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดหนองบัวลำภู ภายในวัดมีถ้ำต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับมีความงดงามที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ อาทิ หินงอกหินย้อยที่มีรูปร่างทรงแปลกตาที่หาชมได้ยาก 2) วัดถ้ำสุวรรณคูหาเป็นวัดที่มีโบราณสถานวัตถุ ที่กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์จังหวัดหนองบัวลำภู 3) วัดถ้ำกลองเพลเป็นวัดที่มีชื่อเสียงด้านวิปัสสนา โคนเฉพาะมีพระเกจิอาจารย์ชื่อดังคือ หลวงปู่ขาว อนาลโยในสายหลวงปู่ฝั้น ฐริทัตโต และเป็นสถานที่ที่เสื่อมใสศรัทธาแก่ประชาชนบุคคลทั่วไปทั้งภาคอีสานและภาคอื่น ๆ ในประเทศ 4) วัดเจริญทรงธรรมเป็นสถานที่ตั้งโบสถ์ไม้ที่สร้างด้วยไม้ตะเคียนทั้งหลัง และมีอยู่แห่งเดียวในภาคอีสาน 5) อุทยานแห่งชาติภูเก้า - ภูพานคำ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 50 ของประเทศ พื้นที่ส่วนภูเก้าและส่วนภูพานคำ เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญทั้งทางธรรมชาติ ได้แก่ สภาพป่า สัตว์ป่า และแหล่งน้ำซึ่งเป็นต้นน้ำของทะเลสาบเหนือเขื่อนอุบลรัตน์ และสภาพทางธรณีที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไปอีกด้วย การวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางสำหรับการศึกษาไว้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ 2) ด้านรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ 3) วิเคราะห์ด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว 4) วิเคราะห์ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก 5) วิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยวสรุปได้ว่า ด้านการจัดการการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งนี้ ยังไม่มีการจัดการ และรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นแนวทางชัดเจน เนื่องจากยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐบาลอย่างเป็นทางการ และขาดงบประมาณในการจัดการ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการบริหารจัดการกันเองภายในวัด และชุมชน ทั้งนี้ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในแหล่งท่องเที่ยวคือ ชุมชนขาดองค์ความรู้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยว อาทิ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การให้บริการมัคคุเทศก์ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการการท่องเที่ยว โดยสรุปแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งนี้ ล้วนเป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจ คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าประกอบด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุน และเร่งให้เกิดการพัฒนา ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดหนองบัวลำภูต่อไป

สุริรัตน์ คชสวัสดิ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชาวบ้านห้วยอี ตำบลปูลึง อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วน

ร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลางคือมีส่วนร่วมในลักษณะของการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน การร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การร่วมรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน การร่วมพัฒนาหมู่บ้านให้สะอาด การเป็นผู้นำทางไกด์ท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว แต่ใน ส่วนของการประชุมกำหนดแนวคิด ออกกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของกรรมการกลุ่มท่องเที่ยว และกลุ่มองค์กรจากภายนอก ซึ่งเป็นผู้นำแนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้ามา การแบ่งสรรรายได้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือให้กับสมาชิก 80 เปอร์เซ็นต์ เข้ากลุ่มท่องเที่ยว 15 เปอร์เซ็นต์ และเข้ากองกลางเพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมของหมู่บ้าน 5 เปอร์เซ็นต์ แต่สิ่งที่ชุมชนยังขาดความพร้อมคือ เรื่องเอกสารแนะนำการท่องเที่ยวภายในชุมชน ทั้งนี้เพราะชาวบ้านยังขาด ความชำนาญในการรวบรวมข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

สำหรับการวิจัยถึงผลที่เกิดจากการจัดการการท่องเที่ยว ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติอันประกอบด้วยทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้อันเป็นต้นทุนการท่องเที่ยวชุมชน และเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อ ทรัพยากรป่า ในระดับปานกลางและเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น คือการท่องเที่ยวทำให้ผืนป่าได้รับการดูแลมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ชาวบ้านในชุมชนตระหนักถึงการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และแสดงให้นักท่องเที่ยวผู้ มาเยือนรับรู้ ว่า ชาวบ้านในชุมชน ไม่ใช่ผู้ทำลายป่า หากแต่เป็นผู้อนุรักษ์ผืนป่าและอยู่ร่วมกับผืนป่า แบบพึ่งพาอาศัยกัน ทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรที่ไม่เกิดความเปลี่ยนแปลง จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยว ของบ้านห้วยฮี้ไม่มี กิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับทรัพยากรน้ำโดยตรง และทรัพยากรดินจากพื้นที่เส้นทางเดินป่า ก็ไม่เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางลบ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวเดินป่าไม่ได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เส้นทางเข้าสู่หมู่บ้านที่ค่อนข้างลำบากทำให้มีช่วงเวลาที่นอกฤดูฤดูกาลท่องเที่ยว พื้นที่ป่าไม่ถูกรบกวนทำให้ผืนป่าได้ถูกพักฟื้น และคืนสภาพธรรมชาติเช่นเดิม ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับ ผลของการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีต่อสภาพทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ พบว่า การท่องเที่ยวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยและเป็นการ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสต้อนรับบุคลากร จากภายนอก มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้วัฒนธรรม ทั้งทางด้านภาษา ประเพณี การแต่งกาย และเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไปซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำประโยชน์มาสู่ชุมชน มากกว่า ถึงแม้รายได้ที่มาในรูปของตัวเงินไม่มากนัก แต่การทำให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึง ประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนกับผู้มาเยือน เพื่อให้ผู้มาเยือนได้รับรู้ และเข้าใจ ในวิถีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายของชาวปกากะญอ รวมทั้งการดำรงชีวิตด้วยการทำไร่

หมุนเวียน เข้าใจว่าคนบนคอยก็สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้แบบไม่ทำลาย และยังทำให้คนในชุมชน เห็นคุณค่าของความเป็นตัวตนของพวกเขาเอง มีความภาคภูมิใจและพร้อมที่จะกลับมาดูแลหมู่บ้าน สืบไป

พจนา ชัชวาล (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 9 แห่ง กระจายอยู่ในทุกตำบลของอำเภอคำม่วง มีสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ 3 ด้าน คือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี จำนวน 3 แห่ง คือ สิมโบราณ ตำบลเนินยาง พระบรมธาตุเจดีย์ฐิตสีลมหาเถรานุสรณ์ ตำบลโพน หม้อไหโบราณ ตำบลนาทัน 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 3 แห่ง คือ ภูพันหยอด ตำบลทุ่งคลอง อ่างเก็บน้ำห้วยสมอทบ ตำบลคินจี แหล่งไม้กลายเป็นหิน ตำบลนาบอน และด้านวิถีชุมชน จำนวน 3 แห่ง คือ สวนศิริบุตร ตำบลโพน ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทยผ้าไหมแพรวาบ้านโพน ตำบลโพน กลุ่มแม่บ้านเกษตรพื้นฟู เศรษฐกิจ ตำบลนาบอน การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมพบว่า มีการดำเนินการใน 2 กลุ่ม คือ การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยกลุ่มราชการ และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน กลุ่มราชการกำหนดนโยบายและแผนงานการท่องเที่ยว ให้การสนับสนุน ในการประชาสัมพันธ์บอกเส้นทางท่องเที่ยว จัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ของชุมชน และให้ความรู้ในการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ การทำนุบำรุงรักษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่วนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าได้มีขั้นตอนในการจัดการการท่องเที่ยวไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น แนะนำแหล่งท่องเที่ยว อาสาสมัครนำเที่ยว ขั้นตอนดำเนินการ มีการทำความสะอาด จัด ปรับ ตกแต่ง บำรุง รักษาแหล่งท่องเที่ยว และขั้นสรุปผลการดำเนินงาน มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อวางแผนงานดำเนินงาน ทุกเดือน โคนสรุป สภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอคำม่วง มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเส้นทางหลักถึง 4 เส้นทาง ติดต่อกันใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสกลนคร และมีเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวสะดวก เป็นถนนลาดยางส่วนใหญ่ และติดต่อเชื่อมโยงกันเป็นรูปวงแหวนสู่แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 9 แห่ง และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดรูปแบบการบริหารจัดการโดยภาครัฐ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป

สุชาดา วงษ์ชัยภูมิ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า

1. พัฒนาการของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท มีวิวัฒนาการ และการสั่งสมประสบการณ์การจัดการและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 ยุคคือ 1) ยุคเริ่มต้นการพัฒนาไปสู่การเป็นหมู่บ้านตัวอย่างซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีแบบแผนชัดเจน 2) ช่วงการค้นพบซากโบราณวัตถุและการพัฒนาชุมชนไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 3) ช่วงการเริ่มนำการจัดการมาใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

2. ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาทในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานรัฐ และองค์กรการพัฒนา สอง เป็นหน่วยงานภายในชุมชนประกอบด้วย คณะกรรมการแหล่งที่พักรชุมชนบ้านปราสาท และกลุ่มเครือข่ายอาชีพหรือศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นบุคคลภายในหมู่บ้าน จะแบ่งแยกหน้าที่รับผิดชอบและการจัดการ เป็นกลุ่มทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกันและกัน ผลจากการศึกษาพบว่า สามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ดีตามศักยภาพของชุมชน

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่าชุมชนสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชนได้ดีตามศักยภาพชุมชน แต่จะต้องรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดี ๆ และวิถีการดำรงชีวิตในรูปแบบที่ได้สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษให้คงอยู่ มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานและต้องการให้มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาทพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ยังต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงการให้บริการของชุมชนในจุดต่าง ๆ ให้ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

5. แนวทางในการพัฒนาการจัดการที่เหมาะสมคือ ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนการท่องเที่ยวประจำปี ควรจัดทำคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวและคณะกรรมการชุมชน ควรมรณการจัดเวทีสัมมนา เพื่อประชุมสรุปผลงานและทำการประเมินผลอย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการมอบหมายงาน โครงการในด้านประชาสัมพันธ์ และการตลาดให้มีความชัดเจน มีการจัดการแก้ไขปัญหาในระยะยาว รวมทั้งพัฒนาประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ และหาตลาดรองรับสินค้าของชุมชนให้เพียงพอ และจัดรูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปราสาทให้เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา และควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นหลัง

กฤษฎา ชูอภัย (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเห็นว่า ปัจจัยทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีความเห็นว่าปัจจัยทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่คือ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ส่วนในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศพบว่า การบอกต่อจากคนใกล้ชิด คนรู้จัก และ อินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลมากที่สุด ในด้านค่าครองชีพและงบประมาณในการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุด ส่วนในด้านความน่าสนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความเห็นว่ายังไม่แน่ใจ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีความเห็นว่า สถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างชะงักงันเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมือง โดยเล็งเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าควรจะต้องจัดขึ้นในรูปแบบของโฮมสเตย์ และต้องอาศัย การสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับความเห็นของผู้นำชุมชนบ้านลวงเหนือมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ประกอบการ อีกทั้งยังพบปัญหา 3 ส่วน คือ 1. ปัญหาภายนอกชุมชนได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง 2. ปัญหาภายในชุมชน เช่น การขาดความเข้มแข็งของชุมชนในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและภาษาอังกฤษ เป็นต้น 3. ปัญหาจากภาครัฐ คือ การขาดการสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐเท่าที่ควร สำหรับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ผลกระทบด้านบวกทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ไม่ว่าจะเป็น รายได้ การประชาสัมพันธ์ชุมชน ส่วนผลกระทบด้านลบคือ อาจเกิดปัญหาด้านอาชญากรรม ยาเสพติด และโรคระบาด เป็นต้น แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านลวงเหนือคือ การพัฒนารูปแบบของโฮมสเตย์ และการสร้างแหล่งความรู้ชุมชน

สมภพ สายมา (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีน่าน ตำบลเรือง อำเภอมือง จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพของราษฎรในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือมีรายได้เฉลี่ย 10,000 - 25,000 บาท/ครอบครัว/ปี ราษฎรมีอาชีพทำเกษตรกรรม คือ ทำนา ปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงไปคือการทำไร่ข้าวโพด ถั่วเหลือง และทำสวนเมี่ยง ซึ่งผลผลิตต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะนำมาบริโภคในครัวเรือน และถ้าเหลือจึงจะจำหน่ายภายในชุมชน ในสภาพสังคมชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขดี มีวัฒนธรรมชุมชนตามเอกลักษณ์เผ่าพันธุ์ที่สืบมาแต่โบราณ ผลการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน พบว่า ชุมชนได้รับการฝึกอบรมและการเรียนรู้การจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมกันได้นำองค์ความรู้ด้านภูมิสังคมมาประยุกต์ใช้โดยนำสภาพแวดล้อมที่เป็นภูมิประเทศที่ยังคงไว้เป็นธรรมชาติมาจัดการแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดการจัดการด้านต่าง ๆ เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนในการที่จะมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนเอง และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการทางการศึกษา การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน จำนวน 8 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมศึกษาพืชพรรณไม้ในป่าธรรมชาติ กิจกรรมศึกษาการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า กิจกรรมถ่านรูปชมวิถีธรรมชาติ กิจกรรมฟังเสียงนกร้อง/ ดูนกธรรมชาติบนป่าดอยหลวงป่าเมี่ยงเขาสูงสลับซับซ้อน กิจกรรมศึกษาสมุนไพรป่าท้องถิ่น กิจกรรมประกอบอาหารป่าพื้นเมืองท้องถิ่น กิจกรรมเล่าขานตำนาน โบราณ กิจกรรมนันทนาการรอบกองไฟ และกิจกรรมเข้าค่ายพักแรม นอกจากนี้ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน พบว่า ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์พื้นที่และได้นำทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมาเป็นจุดเด่นและพัฒนาเป็นกิจกรรม ทำให้เกิดความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากความสามัคคีในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นประชาชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และประชาชนในพื้นที่โยกย้ายไปหาอาชีพรับจ้างนอกพื้นที่ลดลงจากเดิมร้อยละ 80 เหลือเพียงไม่เกินร้อยละ 10 เท่านั้น

สุดชีวิต นันทวัน ณ อุรุทยา (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุตั้งแต่ 20 - 60 ปี ทราบดีว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ทำรายได้หลักให้กับจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ และมีความคิดเห็นว่ามีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้เพราะมีความเห็นว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว อีกทั้งวัฒนธรรมงานประเพณี เทศกาล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชน แต่พบว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเจ้าของท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวยังมีอยู่น้อยมากและภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

ในส่วนของการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 8 ประการ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัจจัยดึงดูดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบางประการ เช่น พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑ์ บ้าน และวรรณกรรมท้องถิ่น ที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นปัจจัยดึงดูดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ โดยพบปัญหาทั้งทางด้านบุคลากรที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมีอยู่น้อย และไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านนโยบายและงบประมาณ คนในชุมชนและเยาวชนรุ่นใหม่ ยังคงเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวน้อย จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โคนเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ได้ดังนี้คือ 1) การกำหนดนโยบายการศึกษาของรัฐเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และเป็นเครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ 2) การกำหนดนโยบายท่องเที่ยวของรัฐ จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น 3) เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการประเมิน และที่สำคัญคือมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากยิ่งขึ้น 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชนไม่ควรมุ่งเน้นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวเป็นสำคัญ ควรมุ่งเน้นวัตถุประสงค์และความต้องการของเจ้าของชุมชน และประโยชน์ที่ชุมชนพึงจะได้รับอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความมั่นคงทางสังคม ความงามทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันการผูกกร่อนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1. อายุ
2. การศึกษา
3. อาชีพ
4. รายได้
5. ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว
6. จุดเริ่มต้นของการเดินทาง

ตัวแปรตาม

- ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร
1. ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี
 2. ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
 3. ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม
 4. ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 5. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
 6. ด้านการสร้างสภาพจิตใจแก่นักท่องเที่ยว
 7. ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่
 8. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 175,525 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973, pp. 725 - 727) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร จำนวนเท่ากับ 175,525 คน

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ .05

แทนค่าในสมการ

$$n = \frac{175525}{1 + (175525)(.05)^2}$$

$$= 399$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 399 คน แต่เพื่อ

ความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

ในการเลือกตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการประยุกต์ใช้ตารางตัวเลขสุ่ม (Random Table) ในการเลือกตัวอย่างเพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบการสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง โดยเป็นคำถามลักษณะเลือกตอบ (Check List) และคำถามแบบปลายปิด (Close - Ended Question)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยคำถามเพื่อวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 8 ด้าน

1. ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี มีจำนวน 3 ข้อ

2. ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีจำนวน 3 ข้อ

3. ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม มีจำนวน 2 ข้อ

4. ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีจำนวน 3 ข้อ

5. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 4 ข้อ

6. ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว มีจำนวน 3 ข้อ

7. ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ มีจำนวน 3 ข้อ

8. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีจำนวน 2 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักเป็น	1 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์ว่าครอบคลุมหรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) อาจารย์ กิจฐเขต ไกรवास, 2) อาจารย์ เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ์ และ 3) อาจารย์วัลลภ ศัพท์พันธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลอง (Try Out) กับนักท่องเที่ยว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามได้เท่ากับ .94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนำไปขออนุญาตจาก วัดโสธรวรารามวรวิหาร ในการใช้พื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สำหรับการแนะนำตัวกับ นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวด้วยตัวของผู้วิจัยเอง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในช่วงวันธรรมดา และในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้ สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว จุดเริ่มต้นของการเดินทาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัด ฉะเชิงเทรา ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของวัด โสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ One - way ANOVA และการทดสอบรายคู่โดยวิธีการ LSD โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เกณฑ์การแปลผล

การแปลผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมีวิธีการ กำหนดเกณฑ์การแปลผล ค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงของการแปลผล} & & \text{พิสัย} \\ & & \hline & & \text{จำนวนช่วง} \\ & = & \frac{5 - 1}{5} \\ & = & 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมมากที่สุด
3.41 - 4.20	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมมาก
2.61 - 3.40	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมปานกลาง
1.81 - 2.60	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.80	การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารเหมาะสมน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 400 คน ผลการศึกษาจะนำเสนอโดยลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	114	28.50
21 - 40 ปี	212	53.00
41 - 60 ปี	62	15.50
61 ปีขึ้นไป	12	3.00
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	6	1.50
ประถมศึกษา	38	9.50
มัธยมศึกษา/ ปวช.	224	56.00
อนุปริญญา/ ปวส.	50	12.50
ปริญญาตรี	70	17.50
สูงกว่าปริญญาตรี	12	3.00
รวม	400	100.00
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	146	36.50
นักเรียน/ นักศึกษา	108	27.00
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	38	9.50
รับจ้าง	34	8.50
ค้าขาย	18	7.00
ธุรกิจส่วนตัว	24	6.00
เกษตรกรรวม	14	3.50
อื่น ๆ	8	2.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	98	24.50
ไม่เกิน 5,000 บาท	38	9.50
5,001 - 10,000 บาท	114	28.50
10,001 - 15,000 บาท	86	21.50
15,001 - 20,000 บาท	38	9.50
20,001 บาทขึ้นไป	26	6.50
รวม	400	100.00
ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
มาครั้งแรก	90	22.50
นาน ๆ ครั้ง (ปีละ 1-2 ครั้ง)	238	59.50
มาบ่อยครั้ง (เกือบทุกเดือน)	72	18.00
รวม	400	100.00
จุดเริ่มต้นของการเดินทาง		
จังหวัดใกล้เคียง (กรุงเทพฯ, ชลบุรี, สมุทรปราการ, ปราจีนบุรี)	228	57.00
จังหวัดละแวกเชิงเทรา	100	25.00
จังหวัดอื่น ๆ	72	18.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21 - 40 ปี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 28.50 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 17.50 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน โดยมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาคือ นักเรียน/ นักศึกษา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 27.00 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 28.50 รองลงมาคือ ไม่มีรายได้ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 24.50 และรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 21.50 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มี

ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร แบบนาน ๆ ครั้งมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 59.50 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวที่เคยมาครั้งแรก มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 22.50 และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดใกล้เคียงมากที่สุด มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมาคือเดินทางมาจากภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 25.00

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	\bar{x}	S.D.	การจัดการการท่องเที่ยว
1. ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี	4.11	.782	เหมาะสมมาก
2. ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	3.84	.983	เหมาะสมมาก
3. ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม	4.04	.802	เหมาะสมมาก
4. ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.85	.928	เหมาะสมมาก
5. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	4.04	.871	เหมาะสมมาก
6. ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว	4.13	.818	เหมาะสมมาก
7. ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่	3.79	.917	เหมาะสมมาก
8. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	3.65	1.024	เหมาะสมมาก
รวม	3.93	.891	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร พบว่า ภาพรวม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .891$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.13$, $S.D. = .818$) รองลงมาคือ ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = .782$) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.65$, $S.D. = 1.024$)

2. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัดโสธร ฯ มีการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี	152 (38.00)	166 (41.50)	72 (17.20)	10 (18.00)	0 (0.00)	4.15	.799	เหมาะสมมาก
2. วัดโสธร ฯ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะระจำไทย เป็นต้น	126 (31.50)	184 (46.00)	80 (20.00)	6 (1.50)	4 (1.00)	4.09	.758	เหมาะสมมาก
3. วัดโสธร ฯ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีของไทย อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น	140 (35.00)	164 (41.00)	88 (22.00)	6 (1.50)	2 (.50)	4.10	.790	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						4.11	.782	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.11, S.D. = .782$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงในแต่ละเรื่อง พบว่า นักท่องเที่ยงมีความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯที่มีการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.15, S.D. = .799$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องการให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย เป็นต้น ($\bar{X} = 4.09, S.D. = .758$)

3. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น	168 (42.00)	152 (38.00)	62 (15.50)	10 (2.50)	8 (2.00)	4.16	.913	เหมาะสมมาก
2. วัดโสธรฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน	114 (28.50)	150 (37.50)	108 (27.00)	22 (5.50)	6 (1.50)	3.90	.883	เหมาะสมมาก
3. วัดโสธรฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาจราจร เป็นต้น	86 (21.50)	118 (29.50)	118 (29.50)	52 (13.00)	26 (6.50)	3.47	1.154	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						3.84	.983	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.84, S.D. = .983$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงในแต่ละเรื่อง พบว่า นักท่องเที่ยงมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรฯทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.16, S.D. = .913$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาจราจร เป็นต้น ($\bar{X} = 3.84, S.D. = .983$)

4. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัด โสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบบริมน้ำ	104 (26.00)	182 (45.50)	96 (24.00)	16 (4.00)	2 (.50)	3.94	.813	เหมาะสมมาก
2. วัด โสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ	150 (37.50)	165 (41.50)	76 (19.00)	22 (5.50)	0 (0.00)	4.14	.791	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						4.04	.802	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร

ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 4.04, S.D. = .802$)

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในแต่ละเรื่อง พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.14, S.D. = .791$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ ($\bar{X} = 3.94, S.D. = .813$)

5. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัดโสธร ฯ มีการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	114 (28.50)	144 (36.00)	102 (25.50)	30 (7.50)	10 (2.50)	3.81	1.015	เหมาะสมมาก
2. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธร ฯ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว	90 (22.50)	188 (47.00)	98 (24.50)	20 (5.00)	4 (1.00)	3.88	.815	เหมาะสมมาก
3. วัดโสธร ฯ ได้มีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว	120 (30.00)	144 (36.00)	112 (28.00)	16 (4.00)	8 (2.00)	3.88	.953	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						3.85	.928	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี

$$(\bar{X} = 3.98, S.D. = .968)$$

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละเรื่อง พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 3.88, S.D. = .815$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.81, S.D. = 1.015$)

6. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความห่วงใยในทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ	146 (36.50)	132 (33.00)	90 (22.50)	22 (5.50)	10 (2.50)	3.96	1.018	เหมาะสมมาก
2. ทางวัดโสธรฯ มีการจัดงานเทศกาลงานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก	160 (40.00)	182 (45.50)	46 (11.50)	10 (2.50)	2 (.50)	4.24	.751	เหมาะสมมาก
3. วัดโสธรฯ ได้มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว	138 (34.50)	160 (40.00)	78 (19.50)	18 (4.50)	6 (1.50)	4.06	.854	เหมาะสมมาก
4. องค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัดโสธรฯ เป็นอย่างดี	106 (26.50)	166 (41.50)	100 (25.00)	22 (5.50)	6 (1.50)	3.90	.860	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						4.04	.871	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 4.04, S.D. = .871$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละเรื่อง พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดงานเทศกาล งานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.24, S.D. = .751$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่ององค์ประกอบท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัด โสธร ฯ เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.90, S.D. = .860$)

7. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของวัด โสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า	132 (33.00)	182 (45.50)	76 (19.00)	30 (7.50)	10 (2.50)	4.09	.783	เหมาะสมมาก
2. การจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธาและน่าเลื่อมใส	180 (45.00)	142 (35.50)	64 (16.00)	14 (3.50)	0 (0.00)	4.22	.839	เหมาะสมมาก
3. การจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว	136 (34.00)	168 (42.00)	74 (18.50)	16 (4.00)	6 (1.50)	4.08	.831	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						4.13	.818	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 4.13, S.D. = .818$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละเรื่อง พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใส มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.22, S.D. = .839$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ ทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.08, S.D. = .831$)

8. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่	92 (23.00)	148 (37.00)	118 (29.50)	34 (8.50)	8 (2.00)	3.71	.980	เหมาะสมมาก
2. วัดโสธรฯ มีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา	84 (21.00)	164 (41.00)	118 (29.50)	30 (7.50)	4 (1.00)	3.76	.871	เหมาะสมมาก
3. วัดโสธรฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว	122 (30.50)	140 (35.00)	112 (28.00)	22 (5.50)	4 (1.00)	3.91	.899	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						3.79	.917	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.79, S.D. = .917$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละเรื่อง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .899$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธร ฯ ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ($\bar{X} = 3.71, S.D. = .980$)

9. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการการท่องเที่ยว
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัด โสธร ฯ มีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	90 (22.50)	150 (37.50)	114 (28.50)	42 (10.50)	4 (1.00)	3.73	.931	เหมาะสมมาก
2. วัด โสธร ฯ มีมาตรการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางด้านการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	98 (24.50)	112 (28.00)	136 (34.00)	30 (7.50)	24 (6.00)	3.58	1.117	เหมาะสมมาก
ภาพรวม						3.65	1.024	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 1.024$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละเรื่อง พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการดูแลสุขภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับหนึ่ง ($\bar{X} = 3.73, S.D. = .931$) และลำดับสุดท้ายคือ เรื่องมาตรการการดูแลสุขภาพความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 1.117$)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	12.113	4.038	3.225	.023
ภายในกลุ่ม	396	495.727	1.252		
รวม	399	507.840			

จากตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 40 ปี	41 - 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
		3.70	3.40	3.48	2.83
ต่ำกว่า 20 ปี	3.70		.31*	.22	.87*
20 - 40 ปี	3.40			-.09	.56
41 - 60 ปี	3.48				.65
61 ปีขึ้นไป	2.83				

จากตารางที่ 12 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนใน 2 คู่ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ 20 - 40 ปี ($\bar{X}_1 - \bar{X}_2 = .31$)

2. นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ 61 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}_1 - \bar{X}_4 = .87$)

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	5	16.038	3.208	2.570	.026
ภายในกลุ่ม	394	491.802	1.248		
รวม	399	507.840			

จากตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของ
 นักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร
 จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่า ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		4.00	3.32	3.63	3.36	3.14	3.50
ต่ำกว่า ประถมศึกษา	4.00		.68	.38	.64	.86	.50
ประถมศึกษา	3.32			-.31	-.04	.17	-.18
มัธยมศึกษา/ ปวช.	3.63				.27	.48*	.13
อนุปริญญา/ ปวส.	3.36					.22	-.14
ปริญญาตรี	3.14						-.45
สูงกว่าปริญญาตรี	3.50						

จากตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของ
 นักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัด
 ฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของ
 นักท่องเที่ยวใน 1 คู่ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่า
 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{X} 3 - \bar{X} 4 = .48$)

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการ
 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยว
 เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	7	22.032	3.147	2.540	.014
ภายในกลุ่ม	392	485.808	1.239		
รวม	399	507.840			

จากตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอาชีพกันมีระดับ ความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกันที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

จากตารางที่ 16 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนั้น 7 คู่ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวมีอาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} 1 - \bar{X} 3 = .77$)
2. นักท่องเที่ยวมีอาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้าง ($\bar{X} 1 - \bar{X} 6 = .91$)
3. นักท่องเที่ยวมีอาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา ($\bar{X} 1 - \bar{X} 7 = .79$)
4. นักท่องเที่ยวมีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} 1 - \bar{X} 5 = .71$)
5. นักท่องเที่ยวมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} 1 - \bar{X} 5 = .51$)
6. นักท่องเที่ยวมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้าง ($\bar{X} 1 - \bar{X} 6 = .85$)
7. นักท่องเที่ยวมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา ($\bar{X} 1 - \bar{X} 7 = .73$)

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการจัดการการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	5	27.344	5.469	4.484	.001
ภายในกลุ่ม	394	480.496	1.220		
รวม	399	507.840			

จากตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ

วัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ระดับรายได้	\bar{X}	ไม่มีรายได้	ไม่เกิน 5,000 บาท	5,001- 10,000 บาท	10,001 - 15,000 บาท	15,001 - 20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป
		3.59	3.32	3.75	3.40	3.21	2.77
ไม่มีรายได้	3.59		.28	-.16	.20	.38	.82*
ไม่เกิน 5,000 บาท	3.32			-.44*	-.08	.11	.55
5,001- 10,000 บาท	3.75				.36*	.54*	.99*
10,001 - 15,000 บาท	3.40					.18	.63*
15,001 - 20,000 บาท	3.21						.44
20,001 บาทขึ้นไป	2.77						

จากตารางที่ 18 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า มีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยรายคู่ของ

1. นักท่องเที่ยวที่ไม่มีรายได้ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} 1 - \bar{X} 6 = .82$)
2. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ($\bar{X} 2 - \bar{X} 3 = .44$)
3. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001- 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท ($\bar{X} 3 - \bar{X} 4 = .36$)
4. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท ($\bar{X} 3 - \bar{X} 5 = .54$)

5. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001- 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} 3 - \bar{X} 6 = .99$)

6. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} 4 - \bar{X} 6 = .63$)

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	2	.783	.392	.307	.736
ภายในกลุ่ม	397	507.057	1.277		
รวม	399	507.840			

จากตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจุดเริ่มต้น
ของการเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	2	1.783	.891	.699	.498
ภายในกลุ่ม	397	506.057	1.275		
รวม	399	507.840			

จากตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
วัดโสธรวรารามวรวิหาร จำแนกตามจุดเริ่มต้นของการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มี
จุดเริ่มต้นของการเดินทางมาท่องเที่ยว ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ต่างกันมี ความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหารไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 21 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
6. นักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง ซึ่งจากแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้นจำนวน 400 ชุด ได้รับกลับคืนมาและมีกรกรอกข้อมูลสมบูรณ์ครบ คิดเป็น 100.00 ผลการศึกษาตามที่ได้นำเสนอไปแล้วทั้งหมดในบทที่ 4 สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะโดยลำดับดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. มีอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นแบบนาน ๆ ครั้ง (ปีละ 1 - 2 ครั้ง) และมีจุดเริ่มต้นของการเดินทางจากจังหวัดใกล้เคียง (กรุงเทพฯ, ชลบุรี, สมุทรปราการ, ปราจีนบุรี)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่

เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สูงที่สุด รองลงมาคือด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และลำดับสุดท้ายคือด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดีสูงเป็นลำดับแรก

2.2 ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นสูงเป็นลำดับแรก

2.3 ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ สูงเป็นลำดับแรก

2.4 ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว สูงเป็นลำดับแรก

2.5 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดงานเทศกาล งานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จักสูงเป็นลำดับแรก

2.6 ด้านการให้ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใสสูงเป็นลำดับแรก

2.7 ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว สูงเป็นลำดับแรก

2.8 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี สูงเป็นลำดับแรก

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง พบว่า

3.1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.4 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.5 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ไม่แตกต่างกัน

3.6 นักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของทางวัดมีความตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในการให้ความสำคัญในเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ที่เกี่ยวข้องกับทางวัดให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ วัดโสธร ฯ มีการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี

วัดโสธรฯ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะระจำไทย และประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธร ฯ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาจราจร เป็นต้น

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาติ วงษ์ชัยภูมิ (2551) ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า ชุมชนสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชนได้ดีตามศักยภาพของชุมชน แต่จะต้องรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตที่ได้สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นบุรุษให้คงอยู่ มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานและต้องการให้มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่วัดโสธรฯ มีการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม อีกทั้งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสดำเนินความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธรฯ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว

รวมถึงได้มีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว

5. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สูดชีวิตัน นันทวัน ณ อุษรยา (2552) ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เห็นว่าควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้เพราะว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว อีกทั้งวัฒนธรรมงานประเพณี เทศกาล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชน ทั้งนี้การท่องเที่ยวของทางวัดโสธรฯ ได้มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความห่วงใยในทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ มีการจัดงานเทศกาล งานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และทางองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัดโสธรฯ เป็นอย่างดี

6. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สูดชีวิตัน นันทวัน ณ อุษรยา (2552) ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เห็นว่าควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้เพราะว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว และทางวัดโสธรฯ มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของวัด โสธรฯ ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า รู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใส และทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว

7. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับ

การท่องเที่ยววัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และรวมถึงมีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา

8. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมัคร ณะเกิงสุข (2545) ในเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล เกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีการ สร้างมาตรการ กฎระเบียบ เพื่อกำกับดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีมีมาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตลอดไป และทั้งนี้การจัดการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดโสธร ฯ ได้มีมาตรการ การดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรและความความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

9. ด้านอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีช่วงอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุที่ต่างกัน จึงมีประสบการณ์และความสนใจต่อแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ นงนุช รุจิรังสิมันต์กุล (2549, หน้า 85) ซึ่งทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง ที่ไม่แตกต่างกัน

10. ด้านระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีช่วงมีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มมีผลต่อความคิดเห็นในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ อโนทัย อนันตชัยมงคลี (2547, หน้า 89) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอาชีพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แตกต่างกัน

11. ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอาชีพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในเรื่องจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ จเรศักดิ์ นันตะวงษ์ (2548, หน้า 86) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พื้นที่สวนป่าเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ที่พบว่า อาชีพหลักของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

12. ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ของแต่ละบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจในเรื่องความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราภรณ์ จันทร์ลาด (2550, หน้า 61) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (เขาวัง) จังหวัดเพชรบุรี ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (เขาวัง) จังหวัดเพชรบุรีศึกษาต่างกัน

13. ด้านประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ไม่ว่านักท่องเที่ยวจะมีประสบการณ์ในด้านการท่องเที่ยวมากหรือน้อย ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกันและแนวความคิดที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำรง แผนสมบูรณ์ (2548, หน้า 56) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ

การจัดการการท่องเที่ยวในวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

14. ด้านจุดเริ่มต้นของการเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกที่มีจุดเริ่มต้นในการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเรศักดิ์ นันตะวงษ์ (2548, หน้า 90) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พื้นที่สวนป่าเจ็ดคด - ไป่ก้อนเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ที่พบว่า ระยะทางของการเดินทางของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะนักท่องเที่ยวจะเดินทางใกล้หรือไกลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สาเหตุสำคัญเกิดจากการที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร จึงทำให้มีมาตรการในการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการจัดการทางการจราจร และความปลอดภัยทางการจราจรในบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร ที่มีให้นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการได้ไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจท้องที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น เร่งแก้ไขปัญหาคritical ทางด้านการให้บริการดังกล่าว โดยการกำหนดเป็นแผนการและมาตรการในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร

2. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี อยู่ในระดับต่ำ ๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญเกิดจากการที่นักท่องเที่ยว ยังมีความรู้เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับทรัพยากร

ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวยังมีน้อย ดังนั้นจึงเสนอให้ทางวัดโสธรวรารามวรวิหารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมศิลปากร เป็นต้น ในการดูแลและอนุรักษ์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

3. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการสร้างควมพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับท้าย ๆ ดังนั้นจึงเสนอให้ทางวัดโสธรวรารามวรวิหารดำเนินการสำรวจความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถานศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ในเรื่องการให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจถึงการคงไว้ซึ่งประเพณีที่ดีงามต่อไป

2. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการจัดการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรเป็นอย่างดี สร้างมาตรการสำหรับนักท่องเที่ยวปฏิบัติ โดยที่การมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน

3. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการคงไว้ซึ่งวิถีการดำเนินชีวิตแบบริมน้ำเอาไว้ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเอาไว้

4. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเรื่องการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัด โสธรวรารามวรวิหาร และวัฒนธรรมต่าง ๆ ของทางวัด ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาอย่างทั่วถึง

5. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ในเรื่องท้องที่การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัด โสธรวรารามวรวิหาร เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญ และขอความร่วมมือจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวให้ร่วมมือกันดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัด โสธรวรารามวรวิหาร เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทางวัด

6. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการสร้าง ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในเรื่องที่วัด โสธรวรารามวรวิหารทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย และเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการของทางวัดเพื่อบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการที่ดีเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเวลาที่เสียไป

7. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ ในเรื่องที่วัด โสธรวรารามวรวิหาร ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการของทางวัดเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวโดยอาจมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเข้าไปไหว้พระในแต่ละรอบให้พอเหมาะกับพื้นที่ในการรองรับของบริเวณวัด

8. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ในเรื่องที่วัด โสธรรารามวรวิหาร มีมาตรการการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางด้านการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการการบริการที่จอดรถ การรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงกำหนดเส้นทางการจราจรของทางวัดเพื่อบริการนักท่องเที่ยวได้ไว้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้รับทราบผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวที่แท้จริงในทุกด้าน
2. ควรศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการท่องเที่ยวต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤษ อิศโรโกเศศ. (2538). ลักษณะและความสามารถในการให้บริการของโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กฤษดา ชุ่ยอภัย. (2552). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. (2539). ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ ศึกษากรณีการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ จันทรัตน์. (2541). การท่องเที่ยวกว้างไกล หัวใจอยู่ที่ความร่วมมือ. จุลสารการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- นงนุช รุจิรังสีมันต์กุล. (2549). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.

- ประภาพรรณ อุ่อบ และคณะ. (2545). *ทักษะการทำงานและปัจจัยเงื่อนไขในการพัฒนาทักษะการทำงานของแรงงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในรายงานท้องถิ่น: การศึกษาในกลุ่มประชาสังคมภาคเหนือตอนบน กรณีจังหวัดเชียงราย*. เชียงราย: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประภาส อิทนปสาธน์. (2546). *การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาหมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประยูรวิทย์ หลวงพ่อโสธร วัดโสธรวรารามวรวิหาร. (2550). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://www.itti-patihan.com/ประวัติ-หลวงพ่อโสธร-วัดโสธรวรารามวรวิหาร.html>
- ประวัติหลวงพ่อโสธร วัดโสธรวรารามวรวิหาร แหล่งชุมชนคนชอบเที่ยว. (2550). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.paiduaykan.com/76_province/central/chachoengsao/watsothon.html
- ไพฑูรย์ พงสะบุตร และวิลาสวงศ์ พงสะบุตร. (2536). *คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภราเดช พัทม์วิเชียร. (2544). บ้านพักชุมชน Home Stay. *อนุสาร อ.ส.ท*, 14, (10 พฤษภาคม), หน้า 45 - 48.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). *โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- รายงานสถิติจำนวนประชากรในเขตเทศบาล แยกเพศ และจำนวนครัวเรือน. (2549). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.chachoengsao.go.th/.../popular_tesaban_sex_family2550.doc.
- วรรณพร วณิชชานุกร และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (2540). *นิเวศท่องเที่ยว*. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. *จุดสารการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- เสกสรรค์ ยวงวิชัย. (2541). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

- สุชาติ วงษ์ชัยภูมิ. (2551). *การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการกำหนดนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมักร ณะเกิงสุข. (2546). *สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีเกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี ตานันชัย. (2539). *ความคิดเห็นของพนักงานคุมประพฤติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติสตรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิชาติ อินทร์พงษ์พันธ์. (2540). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: อูบลกิจ ออฟเซ็ท.
- อมรนต์ มาลัย. (2546). *ความคิดเห็นของกรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานระดับสถานีตำรวจของกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่มีต่อภารกิจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานระดับสถานการณ้ตำรวจ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Adhikary, M. (1995). *Management of Ecotourism*. Bangkok: Srinakarinwirot University.
- Burkart, A. J. and S. Medrik. (1981). *Tourism: Part Present and Future*. Oxford: Butterworth-Hienemari Ltd.
- D' Amore, L.J. (1983). *Guidelines to Planning in Harmony with the Host Community*. In P.E. Murphy. *Tourism in Canada: Selected Issues and Option*. Vitoria, BC: University of Victoria.
- Fenell, D. A. (1999). *Ecotourism and Introduction*. London: Routledge.
- Gee, C. Y. and Choy. J. L. (1989). *The Travel Industry*. New York: Van Nostrand.
- Kolasa, B. J. (1969). *Introduction of Behavioral Sciene for Business*. New York: John, wiley and Sons.
- Mill, R. & Morrison, A. M. (1992). *The Tourism System.: and Introductory Text*. New Jersey: Prince - Hall Intentional Inc.

Oskamp, S. (1977). *Attitude and Opinion*. New Jersey: Prentice - Hall.

Owen, R. E. & Other. (2000). *Sustainable Tourism Development in Walse: from Theory to Practice*. In *Tourism Management To Wards the NEW millemnium*. Edited by Chris Ryan and Stephen Page. Amterdam: ElsevierScience.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

แบบสอบถาม

เรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความรู้สึของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
คำชี้แจง: ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาเท่านั้น และขอรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ จึงใคร่ขอความกรุณาในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โปรดใส่เครื่องหมาย/ หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด)

1. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20 - 40 ปี
☐ 41 - 60 ปี	☐ 61 ปีขึ้นไป
2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา	☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา/ ปวช.	☐ อนุปริญญา/ ปวส.
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม	☐ ค้าขาย
☐ ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัท
☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ รับจ้าง
☐ นักเรียน/ นักศึกษา	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ไม่มีรายได้	☐ ไม่เกิน 5,000 บาท
☐ 5,001 - 10,000 บาท	☐ 10,001 - 15,000 บาท
☐ 15,001 - 20,000 บาท	☐ 20,001 บาทขึ้นไป
5. ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

☐ มาครั้งแรก	☐ นาน ๆ ครั้ง (ปีละ 1 - 2 ครั้ง)
☐ มาบ่อยครั้ง (เกือบทุกเดือน)	

6. จุดเริ่มต้นของการเดินทาง

- () ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
- () จังหวัดอื่น ๆ (ระบุ).....
- () จังหวัดใกล้เคียง (กรุงเทพฯ, ชลบุรี, สมุทรปราการ, ปราณบุรี)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
(โปรดใส่เครื่องหมาย/ หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด)

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี					
1. วัดโสธร ฯ มีการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์ โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี					
2. วัดโสธร ฯ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย เป็นต้น					
3. วัดโสธร ฯ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีของไทย อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น					
ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน					
4. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น					
5. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน					
6. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาราจร เป็นต้น					

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (5)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (5)
ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม					
7. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ					
8. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ					
ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
9. วัดโสธร ฯ มีการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม					
10. ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธร ฯ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว					
11. วัดโสธร ฯ ได้มีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว					
ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม					
12. มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ					

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (5)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (5)
ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม					
13. ทางวัดโสธร ฯ มีการจัดงานเทศกาลงานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก					
14. วัดโสธร ฯ ได้มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว					
15. องค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัดโสธร ฯ เป็นอย่างดี					
ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว					
16. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของวัดโสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า					
17. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใส					
18. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว					
ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่					
19. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่					

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (5)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (5)
ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่					
20. วัดโสธร ฯ มีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา					
21. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว					
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					
22. วัดโสธร ฯ มีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					
23. วัดโสธร ฯ มีมาตรการการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร

.....

ขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ

ชื่อ - สกุล	นางสาวจุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ
วัน เดือน ปี เกิด	11 ตุลาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	71/1 หมู่ 3 ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. 2550	มนุษยศาสตร์ (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ. 2554	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง ซึ่งจากแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้นจำนวน 400 ชุด ได้รับกลับคืนมาและมีกรกรอกข้อมูลสมบูรณ์ครบ คิดเป็น 100.00 ผลการศึกษาตามที่ได้นำเสนอไปแล้วทั้งหมดในบทที่ 4 สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะโดยลำดับดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. มีอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นแบบนาน ๆ ครั้ง (ปีละ 1 - 2 ครั้ง) และมีจุดเริ่มต้นของการเดินทางจากจังหวัดใกล้เคียง (กรุงเทพฯ, ชลบุรี, สมุทรปราการ, ปราจีนบุรี)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่

เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สูงที่สุด รองลงมาคือด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และลำดับสุดท้ายคือด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดีสูงเป็นลำดับแรก

2.2 ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นสูงเป็นลำดับแรก

2.3 ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ สูงเป็นลำดับแรก

2.4 ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว สูงเป็นลำดับแรก

2.5 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดงานเทศกาล งานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จักสูงเป็นลำดับแรก

2.6 ด้านการให้ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใสสูงเป็นลำดับแรก

2.7 ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว สูงเป็นลำดับแรก

2.8 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นในเรื่องมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี สูงเป็นลำดับแรก

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจุดเริ่มต้นของการเดินทาง พบว่า

3.1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.4 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหารแตกต่างกัน

3.5 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ไม่แตกต่างกัน

3.6 นักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของทางวัดมีความตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในการให้ความสำคัญในเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ที่เกี่ยวข้องกับทางวัดให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ วัดโสธร ฯ มีการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี

วัดโสธรฯ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะระจำไทย และประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธร ฯ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาจราจร เป็นต้น

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาติ วงษ์ชัยภูมิ (2551) ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า ชุมชนสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวชุมชนได้ดีตามศักยภาพของชุมชน แต่จะต้องรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตที่ได้สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นบุรุษให้คงอยู่ มีการถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานและต้องการให้มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ และมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่วัดโสธรฯมีการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม อีกทั้งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสดูแลความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธรฯเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว

รวมถึงได้มีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว

5. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สูดชีวิตัน นันทวัน ณ อุษยา (2552) ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เห็นว่าควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้เพราะว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว อีกทั้งวัฒนธรรมงานประเพณี เทศกาล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชน ทั้งนี้การท่องเที่ยวของทางวัดโสธรฯ ได้มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความห่วงใยในทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดโสธรฯ มีการจัดงานเทศกาล งานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และทางองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัดโสธรฯเป็นอย่างดี

6. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สูดชีวิตัน นันทวัน ณ อุษยา (2552) ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนเป็นศูนย์กลางกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เห็นว่าควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้เพราะว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว และทางวัดโสธรฯ มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของวัด โสธรฯ ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า รู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใส และทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่างับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว

7. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้นี้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และรวมถึงมีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา

8. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหาร ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยวในด้านนี้มีความเหมาะสมมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมัคร ณะเกิงสุข (2545) ในเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล เกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีการ สร้างมาตรการ กฎระเบียบ เพื่อกำกับดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีมีมาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตลอดไป และทั้งนี้การจัดการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดโสธร ฯ ได้มีมาตรการ การดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรและความความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

9. ด้านอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีช่วงอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุที่ต่างกัน จึงมีประสบการณ์และความสนใจต่อแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ นงนุช รุจิรังสีมันต์กุล (2549, หน้า 85) ซึ่งทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง ที่ไม่แตกต่างกัน

10. ด้านระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีช่วงมีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มมีผลต่อความคิดเห็นในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ อโนทัย อนันตชัยมงคลี (2547, หน้า 89) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอาชีพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แตกต่างกัน

11. ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอาชีพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในเรื่องจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ จเรศักดิ์ นันตะวงษ์ (2548, หน้า 86) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พื้นที่สวนป่าเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ที่พบว่า อาชีพหลักของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

12. ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ของแต่ละบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจในเรื่องความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราภรณ์ จันทร์ลาด (2550, หน้า 61) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (เขาวัง) จังหวัดเพชรบุรี ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความเห็นต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (เขาวัง) จังหวัดเพชรบุรีศึกษาต่างกัน

13. ด้านประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธรวรารามวรวิหารอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ไม่ว่านักท่องเที่ยวจะมีประสบการณ์ในด้านการท่องเที่ยวมากหรือน้อย ส่วนใหญ่มีความเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกันและแนวความคิดที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่างแผนสมบุรณ์ (2548, หน้า 56) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ

การจัดการการท่องเที่ยวในวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย ที่พบว่า ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

14. ด้านจุดเริ่มต้นของการเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีจุดเริ่มต้นของการเดินทางที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกที่มีจุดเริ่มต้นในการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเรศักดิ์ นันตะวงษ์ (2548, หน้า 90) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พื้นที่สวนป่าเจ็ดคด - ไปง้อ้นเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ที่พบว่า ระยะทางของการเดินทางของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะนักท่องเที่ยวจะเดินทางใกล้หรือไกลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สาเหตุสำคัญเกิดจากการที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร จึงทำให้มีมาตรการในการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการจัดการทางการจราจร และความปลอดภัยทางการจราจรในบริเวณวัดโสธรวรารามวรวิหาร ที่มีให้นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการได้ไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจท้องที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น เร่งแก้ไขปัญหาคritical ทางด้านการให้บริการดังกล่าว โดยการกำหนดเป็นแผนการและมาตรการในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร

2. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี อยู่ในระดับต่ำ ๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญเกิดจากการที่นักท่องเที่ยว ยังมีความรู้เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับทรัพยากร

ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวยังมีน้อย ดังนั้นจึงเสนอให้ทางวัดโสธรวรารามวรวิหารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมศิลปากร เป็นต้น ในการดูแลและอนุรักษ์โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

3. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการสร้างควมพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับท้าย ๆ ดังนั้นจึงเสนอให้ทางวัดโสธรวรารามวรวิหารดำเนินการสำรวจความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดโสธรวรารามวรวิหาร เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถานศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ในเรื่องการให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจถึงการคงไว้ซึ่งประเพณีที่ดีงามต่อไป

2. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการจัดการท่องเที่ยวบริเวณวัดโสธรเป็นอย่างดี สร้างมาตรการสำหรับนักท่องเที่ยวปฏิบัติ โดยที่การมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน

3. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการคงไว้ซึ่งวิถีการดำเนินชีวิตแบบริมน้ำเอาไว้ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเอาไว้

4. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเรื่องการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัด โสธรวรารามวรวิหาร และวัฒนธรรมต่าง ๆ ของทางวัด ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาอย่างทั่วถึง

5. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ในเรื่องท้องที่การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัด โสธรวรารามวรวิหาร เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญ และขอความร่วมมือจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวให้ร่วมมือกันดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัด โสธรวรารามวรวิหาร เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทางวัด

6. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการสร้าง ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในเรื่องที่วัด โสธรวรารามวรวิหารทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย และเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการของทางวัดเพื่อบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการที่ดีเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเวลาที่เสียไป

7. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ ในเรื่องที่วัด โสธรวรารามวรวิหาร ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการของทางวัดเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวโดยอาจมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเข้าไปไหว้พระในแต่ละรอบให้พอเหมาะกับพื้นที่ในการรองรับของบริเวณวัด

8. จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ในเรื่องที่วัด โสธรวรารามวรวิหาร มีมาตรการการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ทางวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการการบริการที่จอดรถ การรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงกำหนดเส้นทางการจราจรของทางวัดเพื่อบริการนักท่องเที่ยวได้ไว้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้รับทราบผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวที่แท้จริงในทุกด้าน
2. ควรศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัด โสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการท่องเที่ยวต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤษ อิศโรโกเศศ. (2538). ลักษณะและความสามารถในการให้บริการของโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กฤษดา ชุ่ยอภัย. (2552). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิตติ สุทธิสัมพันธ์. (2539). ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ ศึกษากรณีการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ จันทรัตน์. (2541). การท่องเที่ยวกว้างไกล หัวใจอยู่ที่ความร่วมมือ. จุลสารการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- นงนุช รุจิรังสีมันต์กุล. (2549). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพในการบริการด้านการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสก - เขาวง. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.

- ประภาพรรณ อุ่อบ และคณะ. (2545). *ทักษะการทำงานและปัจจัยเงื่อนไขในการพัฒนาทักษะการทำงานของแรงงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในรายงานท้องถิ่น: การศึกษาในกลุ่มประชาสังคมภาคเหนือตอนบน กรณีจังหวัดเชียงราย*. เชียงราย: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประภาส อิทนปสาธน์. (2546). *การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาหมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประยูรวิทย์ หลวงพ่อโสธร วัดโสธรวรารามวรวิหาร. (2550). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://www.itti-patihan.com/ประวัติ-หลวงพ่อโสธร-วัดโสธรวรารามวรวิหาร.html>
- ประวัติหลวงพ่อโสธร วัดโสธรวรารามวรวิหาร แหล่งชุมชนคนชอบเที่ยว. (2550). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.paiduaykan.com/76_province/central/chachoengsao/watsothon.html
- ไพฑูรย์ พงสะบุตร และวิลาสวงศ์ พงสะบุตร. (2536). *คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภราเดช พัทฒวิเชียร. (2544). บ้านพักชุมชน Home Stay. *อนุสาร อ.ส.ท*, 14, (10 พฤษภาคม), หน้า 45 - 48.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). *โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- รายงานสถิติจำนวนประชากรในเขตเทศบาล แยกเพศ และจำนวนครัวเรือน. (2549). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.chachoengsao.go.th/.../popular_tesaban_sex_family2550.doc.
- วรรณพร วณิชชานุกร และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (2540). *นิเวศท่องเที่ยว*. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. *จุดสารการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- เสกสรรค์ ยวงวิชย์. (2541). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

- สุชาติ วงษ์ชัยภูมิ. (2551). *การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการกำหนดนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมักร ณะเกิงสุข. (2546). *สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีเกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมาลี ตานันชัย. (2539). *ความคิดเห็นของพนักงานคุมประพฤติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติสตรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิชาติ อินทร์พงษ์พันธ์. (2540). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: อูบลกิจ ออฟเซ็ท.
- อมรนต์ มาลัย. (2546). *ความคิดเห็นของกรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานระดับสถานีตำรวจของกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่มีต่อภารกิจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานระดับสถานการณ้ตำรวจ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Adhikary, M. (1995). *Management of Ecotourism*. Bangkok: Srinakarinwirot University.
- Burkart, A. J. and S. Medrik. (1981). *Tourism: Part Present and Future*. Oxford: Butterworth-Hienemari Ltd.
- D' Amore, L.J. (1983). *Guidelines to Planning in Harmony with the Host Community*. In P.E. Murphy. *Tourism in Canada: Selected Issues and Option*. Vitoria, BC: University of Victoria.
- Fenell, D. A. (1999). *Ecotourism and Introduction*. London: Routledge.
- Gee, C. Y. and Choy. J. L. (1989). *The Travel Industry*. New York: Van Nostrand.
- Kolasa, B. J. (1969). *Introduction of Behavioral Sciene for Business*. New York: John, wiley and Sons.
- Mill, R. & Morrison, A. M. (1992). *The Tourism System.: and Introductory Text*. New Jersey: Prince - Hall Intentional Inc.

Oskamp, S. (1977). *Attitude and Opinion*. New Jersey: Prentice - Hall.

Owen, R. E. & Other. (2000). *Sustainable Tourism Development in Walse: from Theory to Practice*. In *Tourism Management To Wards the NEW millemnium*. Edited by Chris Ryan and Stephen Page. Amterdam: ElsevierScience.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความรู้สึของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
คำชี้แจง: ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาเท่านั้น และขอรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ จึงใคร่ขอความกรุณาในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โปรดใส่เครื่องหมาย/ หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด)

1. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20 - 40 ปี
☐ 41 - 60 ปี	☐ 61 ปีขึ้นไป
2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา	☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา/ ปวช.	☐ อนุปริญญา/ ปวส.
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม	☐ ค้าขาย
☐ ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัท
☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ รับจ้าง
☐ นักเรียน/ นักศึกษา	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ไม่มีรายได้	☐ ไม่เกิน 5,000 บาท
☐ 5,001 - 10,000 บาท	☐ 10,001 - 15,000 บาท
☐ 15,001 - 20,000 บาท	☐ 20,001 บาทขึ้นไป
5. ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

☐ มาครั้งแรก	☐ นาน ๆ ครั้ง (ปีละ 1 - 2 ครั้ง)
☐ มาบ่อยครั้ง (เกือบทุกเดือน)	

6. จุดเริ่มต้นของการเดินทาง

- () ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
- () จังหวัดอื่น ๆ (ระบุ).....
- () จังหวัดใกล้เคียง (กรุงเทพฯ, ชลบุรี, สมุทรปราการ, ปราณบุรี)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
(โปรดใส่เครื่องหมาย/ หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด)

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี					
1. วัดโสธร ฯ มีการดูแลเอาใจใส่ในการอนุรักษ์ โบราณสถานภายในวัดให้คงความสวยงามอยู่ในสภาพดี					
2. วัดโสธร ฯ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมภายในวัด อาทิ การอนุรักษ์ศิลปะรำไทย เป็นต้น					
3. วัดโสธร ฯ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีของไทย อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น					
ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน					
4. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น					
5. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน					
6. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาราจร เป็นต้น					

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (5)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (5)
ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม					
7. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนแบบริมน้ำ					
8. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวพุทธ					
ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
9. วัดโสธร ฯ มีการให้ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในวัดแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม					
10. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากวัดโสธร ฯ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว					
11. วัดโสธร ฯ ได้มีการสอดแทรกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าไว้ในการท่องเที่ยว					
ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม					
12. มีการปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและเกิดความหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ					

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (5)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (5)
ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม					
13. ทางวัดโสธร ฯ มีการจัดงานเทศกาลงานประจำปี ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก					
14. วัดโสธร ฯ ได้มีการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว					
15. องค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือกันในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัดโสธร ฯ เป็นอย่างดี					
ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว					
16. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของวัดโสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกถึงความสวยงามและทรงคุณค่า					
17. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกเกิดความศรัทธา และน่าเลื่อมใส					
18. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ทำให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปในการเดินทางมาท่องเที่ยว					
ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่					
19. การจัดการการท่องเที่ยวของวัดโสธร ฯ ได้คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่					

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (5)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (5)
ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่					
20. วัดโสธร ฯ มีการจัดการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดอยู่ตลอดเวลา					
21. วัดโสธร ฯ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยว					
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					
22. วัดโสธร ฯ มีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					
23. วัดโสธร ฯ มีมาตรการการดูแลความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกทางการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร

.....

ขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ

ชื่อ - สกุล	นางสาวจุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ
วัน เดือน ปี เกิด	11 ตุลาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	71/1 หมู่ 3 ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. 2550	มนุษยศาสตร์ (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ. 2554	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา